ШУНҚОРЛАРИМИЗ, АССАЛОМ, ХУШ КЎРДИК!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 121 (2412). | 20 июнь, пайшанба, 1963 йил | Баҳоси 2 тийин.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1963 йил 19 июнда КПСС Марказий Комитетининг Пленумида КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ Л. Ф. ИЛЬИЧЕВНИНГ «Партия идеология ишининг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги докладини муҳокама қилиш давом этди.

Эрталабки мажлисда И. ЮСУПОВ (Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари), А. М. ТОКАРЕВ (КПСС Куйбишев саноат область комитетининг биринчи секретари), А. И. АДЖУБЕЙ («Известия» газетасининг бош редактори), В. А. СЕРОВ (РСФСР Рассомлар союзи правлениесининг биринчи секретари), З. Н. НУРИЕВ (КПСС Бошқирдистон область комитетининг биринчи секретари), А. В. РОМАНОВ (СССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитетининг раиси), Ф. А. ТАБЕЕВ (КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари), Т. Н. ХРЕННИКОВ (СССР Композиторлар союзи правлениесининг биринчи секретари), В. Е. ЧЕРНИШЕВ (КПСС Приморье саноат ўлка комитетининг биринчи секретари) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленум қатнашчилари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг жаҳонда биринчи космонавт қиз Валентина Владимировна ТЕРЕШКОВА ва космонавт Валерий Федорович БИКОВСКИЙ космосда узоқ вақт парвоз қилиш программасини муваффақиятли тугаллаганликлари ва белгиланган районга омон-эсон қўнганликлари тўғрисидаги ахборотини узоқ давом этган гулдурос қарсаклар, табрик хитоблари билан кутиб олдилар.

* * *

Кечқурунги мажлисда Е. А. ФУРЦЕВА (СССР маданият министри), Б. Б. ГОРОДОВИКОВ (КПСС Қалмоқ область комитетининг биринчи секретари), А. А. ЕПИШЕВ (Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи), С. К. ТОКА (КПСС Тува область комитетининг биринчи секретари) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирмоқда.

КОСМОНАВТЛАРНИНГ «ВОСТОК-5» ВА «ВОСТОК-6» КЕМАЛАРИДА КОСМОСДА УЗОҚ ВАҚТ БИРГАЛИКДА ПАРВОЗИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ҚАТНАШГАН ОЛИМЛАР ВА КОНСТРУКТОРЛАР, ИНЖЕНЕРЛАР, ТЕХНИКЛАР ВА ИШЧИЛАРГА, БАРЧА КОЛЛЕКТИВ ВА ТАШКИЛОТЛАРГА, СОВЕТ КОСМОНАВТЛАРИГА, ЎРТОҚ ВАЛЕРИЙ ФЕДОРОВИЧ БИКОВСКИЙГА ЎРТОҚ ВАЛЕНТИНА ВЛАДИМИРОВНА ТЕРЕШКОВАГА

Азиз ўртоқлар!

Азиз ватандошлар!

Шу кунларда космик фазони ўзлаштириш тарихида яна бир шонли саҳифа очилди, инсоннинг Коинот сирларини очиб бериши соҳасида янги муҳим қадам қўйилди.

Совет кишиларини ғоят қувонтираётган ва фахрлантираётган нарса шуки, бу сафар ҳам космосда мураккаб шароитда узоқ вақт биргаликда парвоз қилишни Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи гражданлари ўртоқ Валерий Федорович Биковский ва ўртоқ Валентина Владимировна Терешковалар «Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемаларида амалга оширдилар.

Космонавт Валерий Биковский ва космонавт Валентина Терешковаларнинг зафари бениҳоя катта аҳамиятга эгадир. Космонавтлар — Биковский ва Терешкова ўртоқларнинг биргаликда қилган узоқ парвози вақтида илмий тадқиқотларнинг кенг программаси бажарилди, жаҳон фани ва маданияти хазинасига жуда буюк янги ҳисса қўшилди. Инсоният совет қаҳрамон космонавтлари Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев, Павел Попович, Валерий Биковский ва жаҳонда биринчи космонавт қиз Валентина Терешковаларнинг номларини ҳамиша ифтихор билан тилга олади.

Азиз Валерий Федорович Биковский ва Валентина Владимировна Терешкова ўртоқлар, сизларни космосда биргаликда қилинган янги парвоз муваффақиятли тугалланганлиги билан чин кўнгилдан табриклаймиз. Ватан совет халқининг шуҳратини оширган ва фанни бойитган буюк зафарингиз билан фахрланмоқда.

Олимларимиз, конструкторларимиз, инженерларимиз, техникларимиз ва ишчиларимиз яратган «Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемалар космосдаги парвознинг энг оғир шароитларида барча синовларга жуда яхши бардош берди. «Восток-5» ва «Восток-6» кемаларидаги аппаратлар бутун парвоз давомида аниқ ва пухта ишлаб турди.

Курашчи халқ, меҳнаткаш халқ бўлмиш совет халқининг заковати космонавтлар Биковский ва Терешкова ўртоқларнинг мисли кўрилмаган зафарида янада зўр куч билан намоён бўлди. Социалистик тузумнинг капиталистик тузумга нисбатан битмас-туганмас афзалликлари бутун дунёга яна бир марта жуда яққол ва жуда равшан кўринди, Ватанимиз — Совет Социалистик республикалари Иттифоқининг қудратли ва улуғворлиги намойиш қилинди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети олимлар, конструкторлар, инженерлар, техниклар ишчилар, медицина ходимларини ва «Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемаларини яратишда, космосда биргаликда парвоз қилишни тайёрлаш ва муваффақиятли суратда амалга оширишда қатнашган барча кишиларни қизғин табриклайдилар.

Ажойиб космик кемаларни яратаётган совет олимлари, конструкторлари инженерлари, техниклари ва ишчиларга шон-шарафлар!

Шавкатли совет космонавтларига шон-шарафлар!

Коммунизм қураётган қаҳрамон совет халқига шон-шарафлар!

Совет халқи барча ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

Коммунизм ғалабаси сари олға!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** | **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

«ВОСТОК-6» ВА «ВОСТОК-5» КЕМАЛАРИНИНГ КОСМОСГА БИРГАЛИКДА ҚИЛГАН ПАРВОЗИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАЛЛАНДИ

КОСМОНАВТ ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА ВА КОСМОНАВТ ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙ ЎЗЛАРИНИ ЯХШИ ҲИС ҚИЛМОҚДАЛАР

ТАСС АХБОРОТИ

Жаҳонда биринчи космонавт қиз, СССР граждани Валентина Владимировна Терешкова бошқарган «Восток-6» космик йўлдош кема ва СССР граждани космонавт Валерий Федорович Биковский бошқарган «Восток-5» космик йўлдош кеманинг биргаликда қилган парвози муваффақиятли тугалланди.

Биргаликда парвоз қилиш программасига мувофиқ, «Восток-6» ва «Восток-5» кемалари 1963 йил 19 июнда Совет Иттифоқининг белгиланган районларига қўндилар.

«Восток-6» кемаси Ер атрофини мўлжалланган 49-марта айланиш вақтида Москва вақти билан соат 11 дан 20 минут ўтганда Қарағанда шаҳридан 620 километр шарқи-шимолдаги жойга қўнди.

Шундан кейин «Восток-5» кемаси Ер атрофини мўлжалланган 82-марта айланиш вақтида соат 14 дан 06 минут ўтганда Қарағанда шаҳридан 540 километр ғарби-шимолдаги жойга қўнди.

Мўлжалга мувофиқ, ҳар иккала космик кема бир кенгликда — 53 градусда қўнди.

Қўниш жойларида қаҳрамон космонавтларни қўнишни таъминловчи группалар, уларнинг дўстлари, врачлар, журналистлар ва спорт комиссарлари кутиб олдилар.

Космонавт Валентина Владимировна Терешкова ва космонавт Валерий Федорович Биковский ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар.

ОЙ БОРИБ ОМОН ҚАЙТДИЛАР

Халқимизнинг яхши удуми бор: дўстини, ҳамюртини узоқ йўлга узатиб чиқса, унга фақат яхшилик тилайди, «сафаринг бехатар бўлсин, ой бориб, омон қайтгин!» дейди. Бизнинг фазо шунқорларимиз — Валерий Биковский билан Валентина Терешковалар ҳам юлдузлар сари учганларида халқимиз шу ниятни дилига тугиб қўйган эди. Энди унинг нияти йўлдоши бўлди. Космосда чарх уриб юрган ботирларимиз кеча ўзларини боққан ва ўстирган она ерга омон-эсон қўндилар.

Шодлигимиз беқиёс: икки ёқлама қувонмоқдамиз. Бириси — қаҳрамон ўғлимиз билан қизимизнинг шохпарвози туфайли бўлса, иккинчиси — партиямиз Марказий Комитетининг Москвада давом этаётган Пленуми туфайли. Бу ҳар икки воқеа жуда тарихий, шоян диққатга сазовор. Ҳар икки воқеа ҳам коммунизм кишисини чиниқтириш ва улуғлаш, коммунизм тантанасини яқинлаштириш ва куйлаш учун бўлаётган оламшумул воқеалардир. Партиямизнинг катта анжумани ҳам, янги космонавтларимизнинг дадил парвози ҳам совет тузумининг энг ҳаётчанлигига, одамийлигига, ғолибоналигига мислсиз далилдир.

Жаҳон газеталари бу ҳар икки воқеани жуда кенг шарҳламоқдалар. Чиндан ҳам бизнинг ишларимизга, ғалабаларимизга, йўриғларимизга бутун дунё қойил. Болгария газеталари совет қаҳрамон космонавтларининг парвози ҳақидаги ахборотларни «Коммунизм ва тинчликнинг космосдаги зафарли юриши» деган катта сарлавҳалар билан босиб чиқарган эканлар, «Работническо дело» газетаси «Бутун дунё қойил! Бутун дунё социализм ва коммунизмнинг қудратини олқишлайди» деб ёзган экан, бунга қўшилмасликнинг иложи йўқ.

Ҳа, коммунизмнинг шаҳдам қадамларига қойил қолса қолгудек. Бу қадамлар бундан буён янада дадилроқ, янада салмоқлироқ бўлаверади.

Бутун совет халқи қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам ажойиб замонамизга, севикли Ватанимизга, унинг муҳаббати ва ҳарорати сингиган содиқ фарзандларига таҳсинлар ўқийдилар, улар каби ўз меҳнатлари ва жасоратлари билан улуғ Ватанимизнинг шарафини қуёшгача кўтарадилар.

Яшасин шунқорлар ватани — Совет Иттифоқимиз!

Яшасин фазони забт этаётган халқ баҳодирлари!

Бизнинг коммунизм сари буюк парвозлар қилишимизга қанот бераётган жонажон партиямиз омон бўлсин!

САЛОМ, БОЛАЛАРИМ!

Мўъжизакор Валентина ва паҳлавон Валерий, менинг қорачиғларим! Сизларга — фазони шудгор қилувчиларга ерни шудгор қилувчи қари отангиз ёзаяпти бу сўзларни.

Халқимизда «Одам-одамнинг кўзгуси» деган яхши гап бор. Менинг ўғлим — Валерий, менинг қизим — Валентина, сизлар ўз самовий парвозларингизда бутун совет халқининг донолигини ва улуғворлигини, истеъдодлигини ва мардлигини акс эттирдингизлар.

Мен сизларнинг биргаликда узоқ парвоз қилиб азиз ерга соғ-саломат тушганликларингиздан бағоят шодман. Бу қаҳрамонлигингиз — фазо йўлларини очган қаҳрамонлик коммунизм қурилаётган йилларнинг олтин китобига ўчмас ҳарфлар билан ёзилиб қолади.

Мен кўпни кўрдим, умримда кўп воқеанинг шоҳида бўлдим. Бахшилар одам зангори гиламларда, дулдулларда юлдузлар тагига учган, дейдилар. Лекин уларнинг учганлигини ҳеч ким ҳеч қачон кўрмаган. Бу фақат ёруғ хаёлгина бўлган, холос. Энди мен ва менинг замондошларим ана шундай ажойиб ва ғаройиб парвозларнинг гувоҳи бўлиб туришибди. Шундай бир пайтлар келарки, унда биз бошқа сайёраларга ҳам қўнармиз.

Ўша кунларгача яшагинг, коммунизм тантаналарини бирга баҳам кўргинг келади, киши.

Ҳамроқул ТУРСУНҚУЛОВ

Уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ВА ХАЛҚЛАРИГА! БАРЧА МАМЛАКАТЛАРНИНГ ХАЛҚЛАРИ ВА ҲУКУМАТЛАРИГА! БУТУН ПРОГРЕССИВ ИНСОНИЯТГА!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет Иттифоқи ҳукуматининг

МУРОЖААТИ

Яна бир буюк космик эпопеяси жуда катта муваффақият билан тугалланди. Қаҳрамон совет космонавтлари Валерий Федорович Биковский ва Валентина Владимировна Терешкова ўртоқлар ажойиб «Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемаларида космосда кўп кун биргаликда парвоз қилдилар ва Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи территориясига омон-эсон қўндилар.

1963 йил 14 июнда орбитага чиқарилган ва совет халқининг мард фарзанди, коммунист ўртоқ Биковский бошқарган «Восток-5» йўлдош кема 119 соат мобайнида Ер атрофини 81 марта айланиб чиқди ва 3 миллион 300 минг километрдан кўпроқ масофани босиб ўтди.

Космонавт учувчи ўртоқ Биковский бошқарган «Восток-5» йўлдош кемаси космосда бўлишининг иккинчи куни охирларида, 1963 йил 16 июнда совет халқининг қаҳрамон қизи, коммунист ўртоқ Терешкова бошқарган «Восток-6» йўлдош кемаси юлдузлар йўлига чиқарилди.

Ўртоқ Терешкова бошқарган «Восток-6» йўлдош кемаси 71 соат мобайнида планетамизнинг атрофини 48 марта айланиб чиқди ва 2 миллион километрга яқин масофани босиб ўтди.

Космосга қилинган ана шу буюк парвоз Коинот тўғрисидаги билимимиз доирасини кенгайтирди, талантли совет олимлари, конструкторлари, инженерлари, техниклари ва ишчилари яратган космик кемаларимиз мустаҳкам ва мукаммал эканлигини яна бир марта исбот қилди. Одамнинг космосда мисли кўрилмаган даражада узоқ вақт бўлиши фанни янги маълумотлар билан бойитди. Бу маълумотлар Коинотнинг узоқ масофаларига бундан буён учиш учун, фан ва техникани янада ривожлантириш учун бебаҳо катта аҳамиятга эгадир.

«Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемаларининг яна космосда узоқ вақт биргаликда қилган парвози космик даврни биринчи бўлиб очган совет кишиси меҳнати, фикри ва ақл-идрокининг шонли ғалабаси, илм-техниканинг жуда катта ютуғидир. Совет кишиларининг бундан аввалги ҳамма парвозлари каби космосга мардона қилган ана шу парвози ҳам совет халқи буюк кучлари, таланти ва генийсининг рўёбга чиққанлигидан далолат бериб, совет социалистик ижтимоий тузумининг афзалликларини ёрқин намойиш қилади. Космосни ўзлаштириш йўлидаги курашда эришилган ҳозирги буюк ғалаба жонажон Коммунистик партиямиз тарбиялаб етиштирган, марксизм-ленинизмнинг ҳамиша ғолиб идеялари билан руҳланган совет кишиларининг мислсиз мардлиги ва жасоратини кўрсатувчи намунадир.

Совет ижтимоий тузуми халқнинг қудратли кучларига ҳаёт бағишлади, халқни буюк ишларга отлантирди. Биз ва чет эллардаги барча дўстларимиз совет экономикасининг муваффақиятларида, илмий-техника фикрининг шиддатли юксалишида, капитализм билан иқтисодий мусобақамизнинг муваффақиятли бораётганлигида, янги кишининг ўсиб камолатга эришаётганлигида, хуллас совет юртида яратилган буюк ва кўркам нарсаларнинг ҳаммасида марксизм-ленинизм идеяларининг тантанасини, социалистик тузумнинг тантанасини кўриб турибмиз.

Совет кишисининг ижодий фикри космос сирларини тобора чуқур билиб олмоқда, узоқ планеталар ва юлдузлар совет кишисига тобора яқин бўлиб қолмоқда. Совет кишилари томонидан космосда очилган ҳар бир янги трасса совет фани ва техникаси космик фазони тинчлик мақсадларида ўзлаштириш йўлидаги курашда совет халқи қўлга киритган олдинги позицияларни ўз қўлида маҳкам ушлаб турганлигини ёрқин исбот этади.

Совет кишилари ҳозирги шодиёна ва тантанали пайтда ватандошларимиз космик фазоларга биринчи бўлиб чиққанликларини, космик давр тонги бизнинг юртимизда ёришганлигини зўр ифтихор ва хурсандчилик туйғулари билан эсга оладилар. Совет Иттифоқи Ернинг сунъий йўлдошини биринчи бўлиб орбитага чиқарди. СССР вимпелини Ойга биринчи бўлиб элтиб қўйди, ичида жонивор бўлган йўлдош кемани биринчи бўлиб космосга чиқарди, одамни ҳеч ким текшириб кўрмаган космик йўллардан биринчи бўлиб фазога чиқарди ва буюк ғалабаларга эришди. Бутун прогрессив инсоният бу ғалабаларни ардоқламоқда.

Совет халқи ҳозирги кунда космосни қаҳрамонона ўзлаштириш шонли йилномасига космонавт учувчилар, космик кемаларнинг командирлари Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев ва Павел Поповичлар билан бир қаторда янги кишиларнинг номларини — Валерий Биковский ва Валентина Терешковаларнинг номларини олтин ҳарфлар билан ёзмоқда.

Космосда узоқ вақт биргаликда қилинган ва муваффақият билан тугалланган парвоз яна шу жиҳатдан муҳимки, Ватанимизнинг қаҳрамон қизи, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи граждани, жаҳонда биринчи космонавт қиз ўртоқ Валентина Владимировна Терешкова «Восток-6» йўлдош кемасининг командири бўлди. Ўртоқ Терешкованинг жасорати толмас меҳнаткаш, тинчлик ва халқлар бахти учун актив курашчи, коммунизм бинокорлари бўлган совет хотин-қизларининг буюк шуҳратини яна оширди.

Ватанимизнинг шонли фарзанди ўртоқ Биковский ва шонли қизи ўртоқ Терешкова чинакам қаҳрамонлик ва космонавтларга хос бениҳоя зўр маҳорат намуналарини кўрсатдилар, ажойиб космик кемаларни мардлик ва жасорат билан космос трассалари бўйлаб учирдилар. Азиз Биковский ва Терешкова ўртоқлар, Коммунистик партия ва совет халқи сизлар билан фахрланади.

Космонавт учувчилар, олимлар, конструкторлар, инженерлар, техниклар ва ишчилар, хуллас, жуда яхши йўлдош кемаларни яратишда ва космосда кўп кунлик парвозни амалга оширишда қатнашган барча кишилар ғоят мураккаб парвозларнинг муваффақиятли ўтиши учун самарали меҳнат қилдилар, Ватан олдида ўзларининг юксак бурчларини шараф билан бажардилар.

Совет Иттифоқида Ернинг биринчи сунъий йўлдоши учирилган пайтдан буён олти йилдан сал камроқ вақт ўтди, аммо, шу вақт ичида бизнинг мамлакатимиз космик фазони ўзлаштириш йўлида олға қараб жуда катта қадам қўйди. Совет Иттифоқи ва унинг қаҳрамон халқи космосни ўрганиш ҳамда ўзлаштириш соҳасида эришаётган барча муваффақиятлар прогрессив инсониятга, ер юзида улуғ тинчлик ишига хизмат қилади. Бизнинг қизил юлдузли йўлдош кемаларимиз тинчлик жарчиси сифатида, коммунизм қураётган совет кишиларининг тинчликка интилаётганликларининг тимсоли мужассами сифатида Ер устида парвоз қилмоқдалар.

Биз барча мамлакатларнинг ҳукуматларини, планетамиздаги барча халқларни қуролланиш пойгасига барҳам беришга, ёппасига ва батамом қуролсизланишни амалга оширишга, бутун дунёда тинчлик ишининг тантанаси учун астойдил кураш олиб боришга чақирамиз. Инсон генийсининг энг буюк муваффақиятлари ва илмий кашфиётлар олижаноб тинчлик ишига хизмат қилсин.

Совет халқи қаҳрамонона меҳнат қилиб, коммунизмнинг нуроний биносини қурмоқда, ўз социалистик давлатининг қудратини тинмай мустаҳкамламоқда. Ватанимизнинг бепоён ерларида янги дунё барпо қилаётган миллионларча кишиларнинг жўшқин яратувчилик меҳнати булоқдек қайнаб тошмоқда. Мард космонавтлар Биковский ва Терешкова ўртоқларнинг зафари совет кишиларини коммунизм қурилишида янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритишга илҳомлантиради.

Коммунизм қураётган совет халқига шон-шарафлар!

Космосни забт этаётган қаҳрамонларга шон-шарафлар!

Тинчлик ва тараққиёт ишининг тантанаси сари олға!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** | **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ

Кечқурунги мажлисда КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Ф. Ильичевнинг доклади муҳокама қилина бошланди. Москва шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Н. Г. Егоричев** бундай деди: Бутун партиямизда бўлганидек, Москва партия ташкилотида ҳам сўнгги йилларда идеология ишининг кўлами кенгайиб, унинг таъсирчанлиги ошди. Идеология иши янги мазмун, ленинча ижодкорлик руҳи билан бойитилди. Инсон, унинг меҳнати, руҳий дунёси бу ишнинг марказида турибди. Идеология ишининг натижалари одамларнинг конкрет ишларида, коммунистик меҳнат учун бошланган кудратли ҳаракатда ҳаммадан кўра яхшироқ намоён бўлмоқда. Москванинг ўзидагина бу ҳаракатда 1.750 минг киши катнашмоқда. Пойтахт саноатининг ходимлари етти йилликнинг тўрт йили ичида пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот бердилар.

Сўнгги йилларда пойтахтда кадрларнинг иқтисодий билимини ошириш кенг авж олдирилди. Ярим миллиондан кўпроқ ишчи, неча ўн минглаб инженер-техник ходимлар сиёсий маориф системасида иктисодий назария билан конкрет экономикани ўрганмоқдалар.

Сўнгра, Н. Г. Егоричев 600 мингдан кўпроқ коммунистга эга бўлган Москва партия ташкилоти ҳамда 740 минг йигит ва қизни бирлаштирган пойтахт комсомоли жуда катта кучдир, деб таъкидлайди. Пропагандистлар, лекторлар, агитаторлар, мактаб ва олий ўқув юртларининг ўқитувчиларидан қарийб 400 минг киши Москвада идеология ишини олиб бормоқда.

Нотиқ пойтахт аҳолиси ўртасида идеология ишини олиб бориш учун ҳақиқатан ҳам катта-катта имкониятлар борлигини кўрсатиб ўтади. Москваликларда 1.200 минг телевизор, 850 минг радиоприёмник бор. Радиоэшиттирувчи тармоқ бир ярим миллион оилага хизмат кўрсатмоқда. Шаҳарда 6 миллион нусха газета ва журнал тарқатилмоқда. Ҳар йили 90 миллион нусха китоб сотилмоқда. Ҳар куни москваликлардан қарийб ярим миллион киши театр, клуб, кинотеатр ва бошқа маданий-оқартув муассасаларига бормоқда.

Москва партия ташкилоти меҳнаткашлар ўртасида, хусусан уларнинг истиқомат жойларида оммавий-сиёсий иш олиб боришда бой тажриба орттирди. Москвалик машҳур кишилардан бир группаси, шу жумладан 1896 йилдан партия аъзоси Ф. Н. Петров ип йигирувчи В. М. Петришчева ва қурувчи Г. И. Ламочкин, академик К. И. Скрябин, композитор Т. Н. Хренников ва бошқалар яқинда Москва матбуотида мактуб эълон қилдилар. Улар пойтахтдаги ҳамма аҳолини, шунингдек шаҳар хўжалиги ходимларини «Жонажон шаҳримиз турмушига юксак маданиятни жорий қилайлик!» деган шиор остидаги ҳаракатга актив қўшилишга чақирдилар. Москва партия ташкилоти бу ташаббусни қизғин қувватлади. Ҳозир янгидан юзлаб москваликлар бу ажойиб ватанпарварлик ҳаракати қатнашчиларининг сафидан жой олмоқдалар.

Лекин, деди сўнгра нотиқ, биз бундан ҳам кўпроқ имкониятларга эгамиз ва ҳаётимизда ҳамон учраб турган салбий ҳодисаларга қарши активроқ курашмоғимиз керак.

Партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан учрашувида баъзи бир москвалик рассомлар, ёзувчилар, кинематографчилар шаънига кескин танқид айтилди бу танқид—шаҳар партия ташкилотига ҳам тааллуклидир. Пойтахт коммунистлари ана шу танқиддан зарур хулосалар чиқариб олдилар.

Халқ ҳаётини чуқурроқ билиб олишда ижодий ходимларга ёрдам бериш учун ижодий союзларнинг Москва бўлимларидаги партия ташкилотларининг структураси қайта қурилмоқда. Ана шу ташкилотларнинг коммунистлари пойтахтдаги фабрика, завод ва бошқа коллективларнинг партия ташкилотларида ёхуд ўзлари доимо ишлаб турган жойдаги партия ташкилотида ҳисобда турадиган бўладилар. Союзларнинг ғоявий-ижодий ҳаётига партия раҳбарлигини амалга ошириш учун уларда КПСС Москва шаҳар комитетининг партия ташкилотчилари бошчилигида партия группалари тузилади.

Н. Г. Егоричев ишонтириб айтдики, Москва партия ташкилоти ғоявий куролнинг ҳамма турларини жанговар шай ҳолатга келтиради ҳамда меҳнаткашларни тарбиялаш ишини партия коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда қўяётган талаблар даражасига кўтариш учун барча чораларни кўради.

Партиямизнинг Программасида идеология соҳасидаги вазифалар асосий иқтисодий проблемани ҳал қилиш — коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш билан бир қаторга қўйилган, деб таъкидлади ўз нутқида Ленинград шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Г. И. Попов**.

Партия XX съезди ва айниқса XXII съездидан кейин ўтган давр ичида, деди у ўз сўзини давом эттириб, Н. С. Хрущев бошлиқ партия Марказий Комитети коммунистик қурилиш назарияси билан практикасини ҳар томонлама умумлаштириш асосида саноат ва қурилишни бошқаришни қайта қуриш, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, партия раҳбарлигини такомиллаштириш соҳасида ниҳоятда катта иш қилди. Идеология ишини тағин ҳам таъсирчан ва ҳужумкор қилиш, уни коммунизм сари олға ғолибона боришимизни тезлаштирувчи қудратли омилга айлантириш учун ҳозир партиямиз идеология ишига доир масалаларни муҳокама қилмоқда.

Ленинград партия ташкилоти идеология қуролининг ҳамма турларини етти йиллик планни муддатидан олдин бажаришга, янги одамни — коммунизм қурувчисини тарбиялашга сафарбар этмоқда. Бу эса, бизга ёрдам берди, деди нотиқ, етти йилликнинг тўрт йили ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш планда кўзда тутилган 24 процент ўрнига 30 процент кўпайтирилди.

Ғоявий-сиёсий ишда кўпгина янгиликлар пайдо бўлди. Масалан, партия ташкилотларининг идеология комиссиялари самарали бўлиб чиқди. Бу комиссиялар партия ва барча жамоат ташкилотларининг оммани тарбиялашдаги куч-ғайратларини бирлаштирди, идеология ишини ташкилотчилик иши билан яхшироқ боғлашга имкон берди. Биринчи марта Металл заводида ташкил қилинган коммунистик меҳнат тажрибаси мактаблари, деб таъкидлади нотиқ, сиёсий жиҳатдан чиниктиришни профессионал тайёргарликни ошириш билан муваффақиятли қўшиб борувчи янги форма бўлди. Ишчилар «ҳаёт университетлари» деб атаган ана шундай мактаблар сони ҳозир шаҳарда бир ярим мингдан ошади.

Ўртоқ Попов идеология ишидаги нуқсонларни, бу ишнинг етарли даражада самарали бўлмаётганлигини анализ қилиб, бунга бир қанча ҳолларда конкрет вазиятнинг ҳисобга олинмаётгани, одамларнинг кайфиятини, иш ва турмуш шароитини чуқур билмаслик сабаб бўлмоқда, деб ҳисоблайди. У, ўз фикрини исботлаш учун қуйидаги мисолни келтиради. Гўё ишчилар учун тўгарак, инженер-техник ходимлар учун эса мустақил ўқиш сиёсий маорифнинг энг яхши формасидир, деган қатъий фикр партия пропагандаси практикасида ўрнашиб қолган. Лекин, масалан, Киров заводининг ишчилари ўз вақтини қандай сарфлаётгани анализ қилиб кўрилганда нималар аниқланди? Ишчи ўқишга йигирманчи йиллардагига қараганда уч баравар кўп вақтини сарфламоқда. Ишчи фақат бадиий адабиётнинг ўзини бир ҳафтада ўрта ҳисобда 14 соат ўқиса, инженер атиги бир ярим соатдан сал кўпроқ ўқимоқда. Бу анализ партия маорифи шохобчасини тўғрироқ қуришга имкон берди.

Ленинград партия ташкилоти, ижодкор интеллигенцияси деди ўртоқ Попов, партиянинг адабиёт ва санъат масалаларидаги сиёсатини батамом қувватламоқда ва маъқулламоқда. Биз, деб таъкидлади ўртоқ Попов, санъаткор интеллигенциянинг ҳамма союзларини адабиёт ва санъат ходимларининг ягона союзига бирлаштириш тўғрисидаги таклифни қизғин маъқуллаймиз.

Нотиқ айтдики, Ленинград партия ташкилоти Пленум қарорлари билан қуролланиб, янги куч-ғайрат ва ленинча жўшқинлик билан ишлай беради.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми, деди ўз нутқида Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари **А. Д. Скаба** партия ва бутун совет халқининг ғоявий ҳаётида жуда катта воқеа бўлади. Барча совет кишилари сингари Украина коммунистлари, украин халқи ҳам идеология ишидаги ленинча йўлни якдиллик билан астойдил қўллаб-қувватламоқдалар.

Ҳозирги вақтда Украина партия ташкилотлари кишиларни тарбиялашнинг ранг-баранг форма ва методларидан самаралироқ фойдаланиб, ташкилотчилик иши билан идеология ишини бир-бирига узвий равишда боғлаб олиб бормоқдалар. Бу эса, ишлаб чиқаришдаги натижаларга баракали таъсир кўрсатиб, янги кишини шакллантиришда яхши самаралар бермоқда.

— Бизнинг Украинамизда химия индустриясининг йирик маркази—ёш Северодонецк шаҳри бор— дейди ўртоқ Скаба.—Бир вақтлар бу ерда анчагина камчиликлар бор эди. Коммунистлар ўз жонажон шаҳрини намунали шаҳарга айлантиришга аҳд қилиб, шу фикр билан одамларнинг қалбига ғайрат солиб юбордилар ва ҳозирдаёқ дуруст натижаларга эришдилар. Шаҳардаги саноат корхоналарининг ҳаммаси яхши ишлаб турибди. Озодалик, тартиб учун кураш муваффақиятли олиб борилмоқда. Ҳар бир корхонада, турар-жой кварталларида жамоатчилик асосларида кутубхоналар ташкил қилинган, спорт иншоотлари ва майдончалари қурилган. Шаҳарда яшовчи ҳар икки кишидан бири олий ёки ўрта ўқув юртида ўқимоқда.

Республикада кадрларнинг иқтисодий билимини оширишга катта эътибор берилмоқда. КПСС XX съездидан кейин экономика масалаларини ўрганувчилар сони 140 минг кишидан 2,5 миллион кишига етди. Бизнинг фикримизча, деди ўртоқ Скаба, сиёсий ўқишни умумий таълим ва профессионал савияни ошириш билан бирлаштириб олиб бориш соҳасидаги тажрибани қўллаб-қувватласа ва ёйса арзийди. Днепропетровск, Запорожье, Донецк ва бошқа шаҳарлардаги бир қанча корхоналарда коммунистик меҳнат мактаблари ўқишни ана шундай муваффақиятли қўшиб олиб бормоқда.

Сўнгра, нотиқ айтадики, халқимизнинг шонли тарихини, унинг революцион ва меҳнат традицияларини, қаҳрамонона ишларини билмасдан туриб, ҳозирги давримизни тўғри тушуниб бўлмайди. Шу муносабат билан у тўққизинчи синфлар учун чиқарилган «СССР тарихи» дарслигини танқид қилади. Ўртоқ Скаба айтадики, бу дарсликда синфий курашни ва бошқа социал-иқтисодий проблемаларни кўрсатишга мутлақо етарли ўрин берилмаган. Бизнинг фикримизча, дейди нотиқ совет тарихчилари мактаб олдидаги ўз бурчларини ҳали ҳам тўла бажарганлари йўқ. Улар Ватанимиз тарихини ёрқин ва жозибадор ёритиб берадиган чинакам марксча-ленинча дарсликни ниҳоят яратмоқлари керак.

Нотиқ украин адабиёти ва санъатининг ривожланиши ҳақида гапириб, республиканинг санъаткор интеллигенцияси замонамизнинг ҳаётий процессларини юксак бадиий образларда акс эттиришга, халққа унинг коммунизмни тезроқ қуриши учун кўмаклаша оладиган асарлар беришга ҳаракат қилмоқда, деб таъкидлайди. Республикадаги айрим ёзувчилар ва рассомларнинг ижодида юз берган камчиликлар, хатолар, баъзан эса ғоявий муваффақиятсизликлар худди ана шу юксак талаблар позициясида туриб танқид қилинди.

Ўз шаънига ҳаққоний таъналар айтилган кўпгина ўртоқлар танқиднинг тўғрилигига иқрор бўлдилар-у, лекин баъзи бировлар ғалати позицияда турибди. Бундай кишилар танқидни рад эта олмайди, чунки бу танқид ҳам ишонарли, ҳам ҳаққонийдир. Лекин улар танқидни тўлиқ гарданига олишни ҳам истамаяпти. Гап, жумладан, ёзувчи Некрасов устида бораётир. У, Украина КП Марказий Комитетига ёзган хатида танқиднинг тўғрилигига иқрор бўлади-ю, лекин ўзи йўл қўйган хатоларнинг сиёсий аҳамиятини камситишга уринади.

Украина ёзувчилари ва санъат арбоблари публицистик мақолалар ёзиш билан кифояланиб қолмай, ишчи коллективлари орасига, колхозчилар ва совхоз меҳнаткашлари ҳузурига бориб, уларга партия ва ҳукумат раҳбарлари ўтказган суҳбатларнинг мазмунини сўзлаб бердилар, совет адабиёти ва санъатини янада ривожлантириш тўғрисидаги фикрларини, ўз ижодий планларини ўртага ташладилар. Улар адабиёт ва санъат проблемалари ва вазифаларини, юз-хотирсиз танқидни ишчилар ва колхозчилар чуқур тушуниб турганликларини кўрдилар.

Сўнгра, ўртоқ Скаба адабиёт ва санъат тўғрисидаги фанни, бадиий танқидчиликни янада юксакроқ савияга кўтариш зарурлиги тўғрисида—гапириб, бадиий танқидчилик кўпинча чуқур илмий хусусиятларга эга эмас, унинг умумлашмалари чуқур ва кенг бўлмаётир, дейди. Нотиқ олий ўқув юртларининг КПСС тарихи программаларида, шунингдек партия маорифи шохобчаси программаларида мамлакатимизда адабиёт ва санъатга раҳбарлик соҳасида партия олиб борган ва олиб бораётган жуда катта ишга етарли эътибор берилмаётганини айтади.

Ўртоқ Скаба сўзининг охирида бундай дейди: Украина Коммунистик партияси КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларидан амалий хулосалар чиқариб олади, омма орасида идеология иши савиясини ҳормай-толмай ошира беради, коммунистларнинг бутун украина халқининг куч-ғайратини мамлакатимизда коммунизм қуриш соҳасида партия чизиб берган улуғ режаларни амалга оширишга сафарбар этади, деб Марказий Комитетни, Марказий Комитет Президиумини ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрущевни ишонтиришимга рухсат бергайсиз.

Инсонни тарбиялаш у, тетапоя бўлиб заминга қўйган дастлабки қадамлардан бошланади, у мана шу заминда ўсиб улғайиши, тафаккур юритиши ва ижод қилиши, ишлаши ва ўз идеалларини қарор топтириши керак, деди Россия Федерацияси Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари **С. В. Михалков**. Лекин маълумки, яшаш билан тафаккур қилиш ҳар хил бўлиши мумкин. Ҳар хил идеологиялар асосида тарбия кўрган ёшларни руҳлантирувчи ва ўз кетидан эргаштирувчи идеаллар ҳам бир хил бўлмайди. Бизнинг мактабимиз, пионер ташкилотимиз, комсомолимиз, партиявий санъатимиз тарбиялаган икки ёш бугунги кунда инсон деган мағрур номни космос баландлигига кўтариб чиқди, бу эса шунчаки инсоннинг номи эмас, балки совет кишисининг номидир. Ана шу ёшлар Москва ва Ярославлда тарбия кўрган. Алабама штатидаги Бирмингем шаҳрида тарбия кўрганлар эса, инсон деган сўз билан ҳайвон деган сўзнинг ўртасига тенглик аломатини қўймоқчи бўлишаяпти. Бундай разил арифметикани уларга империализм ўргатган.

Нотиқ ўз нутқимни «набираларимиз билан болаларимизни тарбиялашга» бағишлайман, деди.

Хотиржамликка, дейди у, айниқса болаларни тарбиялаш ишида чидаб бўлмайди. Ахир, биз жаҳонда биринчи коммунизм мамлакатининг гражданларини ўстираяпмиз. Мана шунинг учун ҳам совет болаларимиз ва қизларимизнинг дунёқарашини ва эстетик қарашларини шакллантириш — муҳимдан ўтиб кетган муҳим вазифадир.

Ўз мижозимга кўра мен сатирик ёзувчиман, лекин ҳаммадан аввал болалар ёзувчисиман. Шунинг учун фахр билан айтаманки, коммунизм даврида яшаш бахтига мушарраф бўладиган миллионлар учун ижод қилишдан ҳам кўра муҳимроқ иш йўқдир.

С. В. Михалков совет болалар адабиёти аллақачонлар кўп миллатли ва кўп жанрли адабиёт бўлиб қолди, деб таъкидлади. Катталар учун мўлжалланган бадиий адабиёт социалистик реализмнинг қандай қонунлари асосида яратилаётган бўлса, бу адабиёт ҳам худди ана шу қонунлар асосида яратилмоқда, бундан ташқари марксча педагогика руҳи билан суғорилгандир. Чунки болаларга аталган энг шўх, қувноқ китоблар фақат эрмак учун ёзилаётгани йўқ — бу китоблар коммунизмнинг бўлажак қурувчиларини тарбияламоқда. Болалар китобига ва шу китобни яратаётган кишиларга ҳозирги кунда кўпроқ эътибор берилмоғи керак. Болалар учун адабиёт чиқараётган нашриётларга жиддий ёрдам бериш, мактабни ва оилани классика билан ва совет адабиётининг турмуш синовидан ўтган китоблари билан мўл-кўл таъминлаб туриш лозим.

Кутубхона, деди сўзини давом эттириб нотиқ, болалар китобининг асосий пропагандистидир. Шунга қарамай, баъзи бир жойларда болалар кутубхоналари шохобчасини кенгайтириш ўрнига борларини ҳам ёпиб қўймоқдалар. Масалан, Қозоғистон Маданият министрлиги республика территориясидаги кўпгина шаҳар ва район болалар кутубхоналарини бир қалам тортишда ёпиб ташлади. Владимир, Калинин, Горький областларининг бир қанча районларидаги шаҳар ва район болалар кутубхоналарида ўқиш заллари ходимларининг штати қисқартирилди. Бундай «тежам», деди ёзувчи, йиллар мобайнида тўпланган болалар адабиёти фондларининг талон-торож қилинишига сабаб бўлиши, болалар ўртасида ғоявий-тарбиявий ишларни янада ёмон аҳволга солиб қўйиши турган гап.

С. В. Михалков ўз нутқини тамомлаб, пойтахт ёзувчиларининг отряди халқни қувонтирадиган китоблар яратади, деб КПСС Марказий Комитети Пленумини ишонтирди.

Пленумда раислик қилувчи **Л. И. Брежнев** «Восток-5» космик кемасининг бортидан космонавт ўртоқ Биковскийнинг радиограммаси олинганлигини маълум қилади. Бу радиограммада ўртоқ Биковский ўзини КПСС сафига қабул қилишни КПСС Марказий Комитетидан сўраган. КПСС Марказий Комитети ўртоқ Биковскийнинг ана шу илтимосини қараб чиқди ҳамда уни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси аъзолигига қабул қилишга қарор қилди.

Пленум қатнашчилари бу маълумотни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

СССР олий ва ўрта махсус таълим министри **В. П. Елютин** сўзга чиқади.

Совет мактабининг ютуқлари бутун дунёга маълум, дейди у. Партиянинг тинмай қилаётган ғамхўрлиги туфайли, совет мактаби неча ўн миллионлаб гражданларни — коммунизм қурувчиларни тайёрлаб берди, ажойиб инженер, техник, агроном, ўқитувчи, врач ҳамда ўрта ва олий малакали бошқа мутахассис кадрларни етиштирди, бу кадрлар коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Космосдаги ғалабаларимизга совет мактаби мутахассисларининг меҳнати билан ҳам эришилди.

— КПСС XXII съездининг қарорлари ва партиянинг ана шу съездда қабул қилинган Программаси мамлакатимизда таълим ишларини янада ривожлантириш учун улуғвор истиқболлар очиб бермоқда. 1980 йилга борганда СССР олий ўқув юртларидаги студентларнинг ўзи қарийб уч баравар кўпайиб, саккиз миллион кишига етади.

Шундан сўнг нотиқ таъкидлайдики, олий мактабдаги ғоявий-тарбиявий ишни ўқув процессидан ажратиб бўлмайди, ўқув процесси ғоявий-тарбиявий иш спецификасини кўп даражада белгилаб беради. Ҳамма фанлар махсус вазифаларни бажаришдан ташқари, студентларда марксча-ленинча дунёқарашни ҳосил қилиш мақсадини кўзлайди. Сўнгги йилларда махсус фанлардан дарс берувчи кўпгина ўқитувчилар ўз лекцияларида студентларни табиат ва жамият тараққиёти қонунларини диалектик-материалистик тарзда тушунишга анча усталик ва моҳирлик билан яқинлаштира бошладилар. Улар студентларни марксча-ленинча назарияга ижодий ёндошиш руҳида тарбияламоқдалар, буржуа идеологиясига қарши муваффақиятли курашиш учун студентларни илмий далил-дастаклар билан қуроллантирмоқдалар.

Меҳнат таълими принципининг амалга оширилиши ғоявий-тарбиявий ишга муҳим ўзгартишлар киритиб, олий мактаб фаолиятининг ҳамма томонларини бошқача қилиб юбормоқда. Студентларнинг меҳнат тарбияси, уларнинг коммунистик қурилиш билан бевосита боғланиши студентларда янги одам фазилатларини ривожлантиришга ёрдам бермоқда.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқув процессини ташкил этишни яхшилаб, назария билан практиканинг алоқасини кучайтирдилар. Студентлар состави жиддий равишда ўзгарди. Ўтган ўқув йилида кундузги олий ўқув юртларида қабул қилинган кишиларнинг қарийб 60 проценти ҳаёт тажрибасига эга бўлган ва меҳнатда чиниққан ёшлардир. Заводлар, қурилишлар, колхоз ва совхозлар томонидан ўқишга юборилаётган ишлаб чиқариш ходимларининг сони узлуксиз кўпаймоқда.

Олий ўқув юртлари ва техникумларнинг сиртқи ва кечки бўлимларига студентлар қабул қилиш тартибини қайта қараб чиқиш зарур, — дейди ўртоқ Елютин. Бу бўлимларга иш профили ўзи танлаб олган ўқиш профилига тўғри келадиган ўртоқларни қабул қилиш лозим.

Нотиқ баъзи бир олий ўқув юртларидаги ижтимоий фан кафедраларининг ишини танқид қилиб, уларда лекциялар пала-партиш ўқилмоқда, ишонарли бўлмаяпти, дейди. Партиямизнинг шонли йўли мавҳумий социологик схемалар тарзида кўрсатилмоқдаки, бунинг натижасида омманинг, партиянинг тарихий ижодкорлиги кўринмасдан қолмоқда.

Пировардида, нотиқ олий мактаб ходимлари мутахассисларнинг ёш авлодини тарбиялаш йўлида бундан буён ҳам садоқат билан меҳнат қилишга тайёрдирлар, дейди.

Кечқурунги мажлис шу билан тамом бўлди. Пленум 19 июнда ўз ишини давом эттирди. (ТАСС).

КОММУНИЗМ УЧУН ЯШАЙМИЗ ВА ИШЛАЙМИЗ

Областимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленуми материалларини қизиқиб ўрганмоқдалар, Пленум шарафига меҳнатда жавлон урмоқдалар.

ИНСОН МЕҲНАТДА УЛУҒ

Меҳнат кишини улуғлайди, уни мангу барҳаёт қилади. Шу боисдан коммунизмнинг моддий-техника базаси яратилаётган ҳозирги даврда кишиларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш ғоят катта аҳамият касб этади.

Ўртоқ Л. Ф. Ильичев КПСС Марказий Комитети Пленумида «Партия идеология ишининг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги докладида бу масалага батафсил тўхтаб, бундай дегани бежиз эмас: **«Жамият бахт-саодати йўлида қилинадиган меҳнатга муҳаббат ва ҳурмат руҳида тарбиялаш, кишиларни меҳнатга чиниқтириш — идеология ишининг юраги, пойдеворидир».**

Заводимиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Пленум ишини катта қизиқиш билан кузатиб бормоқдалар. Биз ўртоқ Ильичевнинг докладини мамнуният билан кутиб олдик. Пропагандистларимиз ишга киришиб кетишди. Танаффус чоғларида, сменалар ўртасидаги бўш вақтларда, шунингдек радиоузел орқали доклад текстини ўқиш ва ўрганишни ташкил этдик.

Шахсан мен пропагандист сифатида бу докладдан ўзимга бой хулоса чиқариб олдим. Партия маорифи шохобчасидаги ўқувни ўтган йили дуруст якунладик. Марксча-ленинча назарияни ўрганаётган тўгарагимиз тингловчилари ўз билимларини практика билан боғлашга, бу билимларни ишлаб чиқариш масалаларини ҳал этишга қаратиб, дурустгина муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар.

Пайвандлаш-йиғув цехи бошлиғининг ўринбосари ўртоқ А. Мустафоев бир группа ўртоқлари билан конвейерни қайта жиҳозлаш ва трактор прицеплари ўқларини йиғишни янада жадаллаштиришга аҳд қилди. Улар йиғиш пайтида рессорни қисадиган пневматик мосламани модернизация қилдилар.

Мастер В. Зинченко ва технолог О. Карабашев, старший технолог А. Халилов ва механик Б. Борисов, слесарлардан В. Боев, А. Шамсиддинов, Ю. Артамонов ва бошқалар илғор иш методларини ўрганиш ва ишлаб чиқаришга жорий қилишда ташаббускор бўлмоқдалар.

Мана шуларнинг ҳаммаси тўгарагимиз тингловчилари назарияни практика билан узвий боғлаётганлигидан далолат бериб турипти.

Партия маорифи шохобчаларида ўқув йили тугади. Ҳозир совет ёшлари кунига бағишланган тематик кечани ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Яна бир группа пропагандистлар илғор иш методлари, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси тўғрисида суҳбатлар тайёрламоқдалар.

Партиямиз Марказий Комитети июнь Пленуми материаллари бизга янги темалар танлаш, ишчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни янада жонлантириб юборишда ғоявий қурол бўлиб хизмат қилади.

П. ЛЕБЕДЕВ

«Ташавтомаш» заводининг пропагандисти.

ҚУВОНЧ УСТИГА ҚУВОНЧ

Кунлар, ойлар, йиллар ўтгани сайин ҳаётимиз янада сермазмун, янада гўзал, янада қувончлик бўлиб бормоқда. Ҳар куни уйқудан кўз очганингда янги зафарнинг, янги бир воқеанинг гувоҳи бўласан киши. Кеча яқиндагина тенгги йўқ диёримизнинг жасур ўғлони Валерий Федорович Биковский билан жаҳонда биринчи аёл космонавт Валентина Владимировна Терешкова ўртоқлар коинотга учиб кетишган эди. Бу бизнинг бошимизни осмонга етказди.

Икки ажойиб кема мислсиз парвозини муваффақиятли суратда тамомлаб, муваффақиятли ерга қўнган бир пайтда жонажон партиямиз Марказий Комитетининг ўз ишини қизғин давом эттираётганлиги қувончимиз устига ўн чандон қувонч қўшиб юборди. Бу Пленум партиямиз жанговар ҳаётида яна бир сермазмун саҳифа очади.

Шу кеча-кундузда меҳнатсевар колхозчиларимиз Пленум материалларини зўр қизиқиш билан газеталардан ўқимоқдалар, радиодан тингламоқдалар. Унинг ҳар бир жумласи, ҳар бир сўзи қалбимиздан чуқур ўрин олмоқда.

Бригадамиз аъзолари Пленумни барча майдонларда ғўзани гулга киритиш билан кутиб олдилар. Шу кеча-кундуздаги унутилмас воқеалардан беҳад руҳланган деҳқонларимиз ўз ишларини тобора авж олдиришга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирга қадар пайкалларимизга 3 марта сифатли ишлов бердик. Ғўза ниҳоллари ниҳоятда серавж бўлиб ўсмоқда, бирин-кетин оппоқ гул кўрсатмоқда. Биз аминмизки, бу йил «гектар бошига камида 35 центнердан «оқ олтин» етиштирамиз» деб берган қатъий сўзимиз ерда қолмайди, кўзлаган маррамизга албатта етамиз.

Таласбой ҒОЗОТОВ

Оққўрғон, «Ленинобод» колхозининг бригадири

Урта Чирчиқдаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари КПСС Марказий Комитетининг Пленуми материалларини зўр қизиқиш билан ўқимоқдалар. Суратда: колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ У. Гулматов (чапдан иккинчи) бир группа колхозчилар билан Пленум материаллари ҳақида суҳбатлашмоқда.

А. Абалян фотоси.

МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Ўзбекистоннинг неча юзлаб заводлари, қурилишлари, конлари, станциялари КПСС Марказий Комитетининг очилган Пленумини етти йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун курашда янгидан-янги муваффақиятлар билан нишонладилар. Бу ерда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шарафига меҳнат вахтасининг дастлабки якунлари ҳақидаги хабарлар эълон қилинади.

— ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАШИНАЛАРИ

«Узбексельмаш» заводи йил бошидан буён планга қўшимча равишда далаларда ишлайдиган «УПХ-1,5А» маркали йигирма тўрт универсал пахта тозалаш машинаси, ўттизта аэрозол мослама ишлаб чиқарди. Бу — завод коллективининг КПСС Марказий Комитети Пленумига туҳфасидир. Коллектив кооперация бўйича ўз мажбуриятларини ҳам эсдан чиқармаётир — Ўрта Осиё иқтисодий районидаги заводларга топшириқдан ташқари чўкичланадиган чўяндан бир неча ўнлаб тонна қуйилма жўнатди.

Мусобақада темирчилик-presслаш ва йиғув цехларининг коллективлари олдинда бормоқда. Улар графикка қатъий риоя қилиб, ишлаб чиқаришни янада ўстириш учун янги резервларни қидириб топмоқдалар.

— ТРАНСФОРМАТОРЛАР

«Чирчиксельмаш» заводи КПСС Марказий Комитетининг Пленуми очилган кунга бағишлаб, алюминий обмоткали 1000 киловольтамперли дастлабки трансформаторни ишлаб чиқарди.

Мастер Молтабой Исмогулов бошчилик қилаётган экспериментал участкаси трансформаторни завод шароитида синаб кўриш учун тез суръатлар билан тайёрламоқда.

Бу ерда ҳамма цехлар графикдан ўзиб кетиб ишламоқда. Завод 350 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарди.

— МЕТАЛЛ

Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи йил бошидан буён топшириқдан ташқари неча минг тонна прокат ишлаб чиқарди. Завод июнь ойида яна 200 тонна прокат тайёрлаб берди. Қўшимча маҳсулотнинг ярмини Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Нуриддинов бошчилик қилаётган смена ишлаб чиқарди.

Прокатчилар КПСС Марказий Комитетининг Пленумини ҳар куни пландан ташқари маҳсулот чиқариш билан нишонлашга қарор қилдилар.

— ЭКСКАВАТОРЛАР

Тошкент экскаватор заводининг коллективи КПСС Марказий Комитетининг Пленумига туҳфа қилиб, пландан ташқари беш экскаватор тайёрлаб берди. Бу экскаваторлар «инженерлик соати» ҳаракати натижасида ҳосил қилинган меҳнат тежами ҳисобига тайёрланди. Раҳим Йўлдошев бошчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси корхона новаторлари таклиф қилган илғор технологиянинг афзаллигидан фойдаланиб, нормани мунтазам равишда ошириб бажармоқда. Пармаловчи Николай Калмиков ўз касбидаги ишчилар ўртасида биринчи ўринни эгалламоқда.

— КАБЕЛЬ

«Ташкенткабель» заводи КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шарафига янги шаҳар телефон кабелларини кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бу кабеллар қоғоз изоляциядан ва қўрғошин қопламадан тамомила соқит қилинган. Полиэтилен изоляцияси ва хлорвинил қопламаларнинг қўлланилиши кабель кимматини камайтириш ва унинг пишиқлигини ошириш имконини берди.

Пластмасса қўлланган ҳолда шаҳарлараро кабелнинг дастлабки километрлари тайёрланди.

Куч кабеллари ҳамда шнур ва сим тайёрлаш цехлари КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шарафига меҳнат вахтаси кунларида яхши ишламоқда. Бу цехлар топшириқдан ташқари неча юз километрлаб қўшимча маҳсулот беришди. (ЎзТАГ).

ПЛЕНУМГА ТУҲФАЛАР

Улуғ айём ва саналарни меҳнат зафарлари билан кутиб олиш коллективимизнинг одатидир. Мана, кечагина совет гражданлари Валерий Биковский ва Валентина Терешковалар «Восток-5» ва «Восток-6» кемаларида сайр этиб тушдилар. Шу ажойиб дамларда коллективимиз 6 ойлик планни муддатидан илгари бажарганлиги ҳақида рапорт бериб, қувончга-қувонч қўшди.

Муддат охиригача пландагидан ташқари 100 минг сўмлик ялпи маҳсулот тайёрлаш юзасидан қўшимча социалистик мажбурият олдик. Бу меҳнат зафаримиз Москвада ўз ишини давом эттираётган КПСС Марказий Комитетининг Пленумига ҳам муносиб туҳфамиз бўлади.

Н. ЖУМАБОЕВ

Янгийўлдаги тажриба-экспериментал колбаса заводи директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи.

«Ташгоргаз» тресги ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми очиладиган тарихий кунни муносиб кутиб олдилар. Трест коллективи куни кеча 6 ойлик планни муддатидан олдин бажарди. Йил бошидан бери белгиланган 4717 квартира ўрнига 4750 квартира газлаштирилди.

Газчилар ички имкониятларини чамалаб кўриб, зиммаларига янги социалистик мажбурият олишди. Улар шу ой охирига қадар яна 300 квартирани газлаштиришга сўз беришди. Ўртоқ В. Хўжаев раҳбарлигидаги бригада аъзолари меҳнатда барчага ибрат бўлмоқдалар. Пешқадамлар 6 ойлик планни 110 процент бажариб юқори натижага эришдилар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ХАЛҚ КОНТРОЛИ АМАЛДА

ПАРТИЯ-ДАВЛАТ КОНТРОЛИ САҲИФАСИ №5

⊙ ХАРИДОРЛАР ҲАҚИГА ХИЁНАТ ҚИЛИНМАСИН ⊙ НОН МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ СИФАТИ УЧУН ⊙ ЮЛҒИЧЛАРГА УРИН ЙУҚ ⊙ ЮКЛАР УЗ ВАҚТИДА ТАШИБ ОЛИНСИН.

БРАК ВА ЧОРА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Партия-давлат контроли комитети нонвойхоналарнинг ишини, ишлаб чиқарилаётган нон-булка маҳсулотларининг сифатини ҳамда бу маҳсулотлар билан қандай савдо қилинаётганлигини текшириб чиқди.

Кейинги вақтларда нонвойхоналарнинг базаси анча кенгайди, нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайди, ноннинг янги сортларини чиқариш йўлга қўйилди. Лекин, текшириш вақтида аниқландики, жавдар нон ва обинон хиллари етарли эмас, аҳолининг бублик, баранка, сушки, хантал нон ва айниқса тандирда ёпилган нонга бўлган эҳтиёжлари яхши қондирилмаётир.

Кўпгина нонвойхоналар аввалгидек паст сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Текширилган йигирма корхона ҳамда ўн етти магазин ва дўконда 15,5 тонна нон ва нон-булка маҳсулотлари брак қилинди, бу эса текширилган миқдорнинг 26 процентини ташкил этади.

Доналаб сотиладиган маҳсулотларнинг вазнини камайтириш, тайёр маҳсулотнинг намлигини ошириш йўли билан харидорларни алдаш фактлари аниқланди. Контроль мақсадида ўтказилган анализлар Бухоро нонвойхона комбинатида буғдой унидан пиширилган ноннинг намлиги нормада белгиланганидан 1,6—2,6 процент оширилганлигини кўрсатди.

Ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифати устидан қониқарсиз контроль қилинганлиги, технология режимларининг қўпол суратда бузилганлиги ва ускуналарнинг техника ҳолати ёмон бўлганлиги паст сифатли нон-булка маҳсулотлари чиқаришга асосий сабаб бўлганлиги текшириш вақтида аниқланди. Савдо ташкилотларининг ходимлари савдо шохобчаларига кўп миқдорда брак маҳсулотлар етказиб берилишига йўл қўймоқдалар, улар корхоналарнинг раҳбарларига нисбатан юксак талабчанлик кўрсатмаётирлар.

Бир қанча нонвойхоналарда, айниқса матлубот кооперацияси системасига қарашли нонвойхоналарда хом ашёни ва тайёр маҳсулотни ҳисобга олиш иши ёмон ташкил қилинган. Андижон нонвойхона комбинатида омбор мудири Гладковда 2 307 килограмм ун, 52 килограмм шакар, 17 килограмм ёғ кам чиқди ҳамда 468 килограмм маргарин ошиқча бўлиб чиқди. Вобкент ва Шофрикон нонвойхоналарида хусусий кишиларга ун сотиш, шунингдек савдо шохобчаларига нонни ҳужжатларни расмийлаштирилмасдан бериб юбориш фактлари аниқланди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Партия-давлат контроли комитети Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши озиқ-овқат саноати Бош бошқармасининг ва Ўзбекбирлашув правлениесининг эътиборини нонвойхоналар ишини, нон-булка маҳсулотларининг сифатини ҳамда бу маҳсулотлар билан савдо қилишни янада яхшилаш соҳасида республика ҳукуматининг топшириқлари қониқарсиз бажарилаётганлигига қаратди. Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги зиммасига нон-булка маҳсулотлари билан савдо қилишни ташкил этишда очиб ташланган камчиликларни бартараф қилиш вазифасини юклади. Республика санитария-эпидемиология станциясининг бош врачи ўртоқ Самиковга нонвойхоналар ва савдо корхоналари устидан санитария назоратини кучайтириш таклиф қилинди.

Паст сифатли маҳсулот ишлаб чиқарилганлиги, технологиянинг бузилганлиги хом ашё ва тайёр маҳсулотнинг қониқарсиз ҳисобга олинганлиги учун Янгийўл район матлубот союзининг раиси ўртоқ Очиловга ҳамда Оққўрғон район матлубот союзининг раиси ўртоқ Мирхоновга виговор эълон қилинди. Тошкент область матлубот союзининг раиси ўртоқ Зокиров нонвойхоналар ишидаги жиддий камчиликларни бартараф қилиш учун яқин вақт ичида чоралар кўрмагани тақдирда қаттиқ жазоланажаги ҳақида огоҳлантирилди.

Комитет Андижон саноат, қишлоқ область партия комитетлари ва область ижроия комитетларининг ҳамда Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитети партия-давлат контроли комитетларининг нонвойхоналарни текшириш натижаларини муҳокама қилганликлари ҳамда бузилишларда айбли бўлган кишилар жавобгарликка тортилганлиги, Андижон нонвойхона комбинати ва Наманган нон заводи бўйича материаллар терғов органларига топширилганлиги ҳақидаги ахборотларини маълумотга олди. (ЎзТАГ).

ҚАТТИҚ ЖАВОБГАРЛИККА

Республикадаги партия-давлат контроли комитетлари шаҳар ва қишлоқ магазинларида, ошхоналарда ва маиший хизмат корхоналарида меҳнаткашларга қандай хизмат кўрсатилаётганлигини жамоатчилик вакилларининг кенг иштироки билан текшириб чиқдилар.

Текшириш вақтида ўлчовда ва ҳисобда харидорларни алдаш, савдо қоидаларини бузиш фактлари аниқланди. Чирчиқ шаҳар савдо бўлимининг 7-магазинда прейскурантдаги баҳоси 7 сўм 65 тийин бўлган атласни 8 сўм 90 тийиндан сотганлар. Олмалиқ шаҳар савдо бўлимининг 11-магазинида эса бир почкаси 14 тийин бўлган кўк чойни 16 тийиндан сотганлар.

Бир қанча маиший хизмат корхоналарида ҳам ремонт қилиш, тикиш ва бошқа маиший хизматлар учун оширилган баҳода ва квитанциялар ёзмасдан ҳақ олиш фактлари очиб ташланди. Кўпгина магазинларда, ошхоналарда ва маиший хизмат корхоналарида прейскурантлар йўқ.

Комитет савдо ва умумий овқатланиш корхоналарига бундан олдин ҳар хил суиистеъмоллари учун судланган ёки ишдан бўшатилган кишиларни ишга қабул қилиш ҳоллари борлигини таъкидлади. Савдо ва маиший корхоналарнинг ишини контроль қилишда жамоат ташкилотлари, рўзғор ишидаги аёллар, маҳаллий Советларнинг депутатлари ҳамда матлубот кооперацияларининг ревизия ва дўкон комиссиялари аъзолари орасидан активларнинг ролини ошириш зарур.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Партия-давлат контроли комитети республика Савдо министрлиги (министри ўртоқ Саримсоков), Ўзбекбирлашув правлениеси (раиси ўртоқ Супотницкий) ва Узглавбит (бошлиғи ўртоқ Барабаш) зиммасига ўтказилган текшириш вақтида савдо-сотиқда аниқланган камчиликларни бартараф қилиш учун амалий чоралар кўриш, савдо ва маиший корхоналарни ишончсиз кишилардан тозалаш, савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг иши учун шу корхона раҳбарларининг шахсий жавобгарлигини ошириш йўлида амалий чоралар кўриш вазифасини юклади.

Комитет область, шаҳар ва район партия-давлат контроли комитетларига савдо ташкилотларининг ишини қаттиқ контроль остига олишни, халқ истеъмоли товарларининг давлат чакана нархларига ҳамда маиший хизматлар учун белгиланган тарифларга риоя қилинишида қаттиқ тартиб ўрнатишни ташкил этишни топширди.

Катта камчиликлар ва бошқа суиистеъмоллар учун Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Чаноқ» совхози ишчилар кооперативининг раиси Ҳамроев ва бош бухгалтери Эм ишдан олинди ҳамда улар устидан материаллар терғов органларига юборилди. Совет савдоси қоидаларини қасддан бузиб келган бошқа бир қанча шахслар жиноий жавобгарликка тортилди (ЎзТАГ).

ГАЗЕТХОНЛАР БИЛАН ЁЗИШМАЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 19-УЙДА ЯШОВЧИ Ж. УМАРҚУЛОВГА

Сизнинг 1-чайная майхонага айлантирилаётгани, шунинг натижасида рўй бераётган тартибсизликлар хўрандаларни қаттиқ ранжитаётганлиги тўғрисида редакцияга ёзиб юборган танқидий материалингиз текширишга юборилган эди. Қуйида шу хатингизга олинган жавобни босаётирмиз:

«Чайнаями, ёки...» сарлавҳали танқидий мақола Чайная ишчи-хизматчилари ўртасида муҳокама қилинди. Муҳокамада хатда кўрсатилган фактлар тўғри деб топилди. Камчиликларни бартараф қилишга қаратилган қатор тадбирлар белгиланди. Чайнаяларда доимий тартиб ўрнатиш, хўрандаларнинг спиртли ичимлик ичишига йўл қўймаслик учун икки сменада навбатчи тайинланди. Чайная директори ва официантлари қаттиқ огоҳлантирилди.

Октябрь ошхоналар трестининг директори Н. НИЗОМОВ.

ПРЯДЕЛЬНАЯ КЎЧАСИ, 136-УЙДА ЯШОВЧИ ЎРТОҚ А. ҚОРАХЎЖАЕВГА

«Красний водопад» экспериментал базасида шу вақтгача радиоузелнинг йўқлиги, «Хўжақўрғон» участкасидаги радиоузел эса 2-3 йилдан бери ишламаётгани «Радиоузел гапирмаяпти» сарлавҳа остида редакцияга ёзиб юборган хатингизда кўрсатилган эди. Калинин район Совети ижроия комитетининг редакцияга хабар қилишича, экспериментал базаси территориясида яшаб турган аҳолини радио ва электр чироғи билан таъминлашни 1963 йилда тугаллаш тадбирлари кўрилган.

ҚУЙЛИҚ ПОСЕЛКАСИ, КОМСОМОЛ КЎЧАСИ 48-УЙДА ЯШОВЧИ ЎРТОҚ С. МЕСАУТОВАГА

Сизнинг редакцияга ёзган хатингизда 18-болалар боғчаси тоза сув бўлмаганлиги учун беқитиб қўйилди, Калинин район халқ маорифи бўлими раҳбарлари эса бунга дуруст эътибор бермаяпти деб маълум қилган эдингиз.

Хатингиз юзасидан текшириш ўтказган Калинин район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Р. Носировнинг редакцияга хабар қилишича хатда кўрсатилган камчиликлар текширишда асосан тасдиқланган. Боғчада қудуқ қазилиб мотор ўрнатилган.

ЧАП ҲАМЁН ҒАМИДА

Одатда ким нимани кўп ўйласа, тушига ҳам ўша нарса киради. Ишонмасангиз Бекобод сельпосига қарашли маданий моллар магазинининг мудири М. П. Котькодан сўранг.

Бир куни у ишга келиб, тепа сочи тикка бўлиб кетди. Кимдир тикув машиналарига 50 сўмдан ёрлиқ ёпиштирибди.

— Буни ким қилди?—деди мудир сотувчиларга.

— Ахир, куни кеча машиналар нархи арзонлаштирилди-ку!

— Чучварани хом санаманглар! Эски нархи илинсин!

Шундай қилиб мудирнинг буйруғи бажо келтирилди. «Белка» тикув машинасининг нархи 50 сўмдан яна 58 сўм 30 тийинга чиқарилди. Туя кўрдингми, йўқ. Қарсиллатиб савдо қилинаверди.

Бекобод матлубот жамиятига қарашли «2-Далварзин» рабкоопининг 28-магазини мудири Аҳмедов ҳам учарлардан бири. «Чой-чақа» ишлашда бу устаси фарангнинг олдига тушадигани йўқ. Куппа-кундуз куни харидорга безрайиб туриб, қоқ туширади. Бўлмаса, магазинга келган 288 артикулли газламанинг ҳар метрини 92 тийин ўрнига бир сўм 12 тийиндан пуллармиди?

Бўка райони универмагидагиларнинг ҳунарини кўпчилик билмаса керак. Бу муттаҳамлар ҳар бир буюмга ўзларича баҳо қўйишар экан. Улар 40 сўм 60 тийинлик «Эра» соатини 54 сўм 30 тийиндан, 31 сўм 46 тийинлик «Мир» соатини 36 сўм 54 тийиндан тап тортмай сотаверишган. «Лира» соатига 30 сўм 45 тийин ўрнига 35 сўм 53 тийин, «Кировский» соатига 34 сўм 51 тийин ўрнига 35 сўм 53 тийиндан баҳо қўйиб, чап ҳамёнини қаппайтириш пайига тушганлар.

Савдо системасидаги учарларнинг бошқа тоифаси ҳам бор. Мана, Ўрта Чирчиқ район матлубот жамияти Тўйтепа сельпосига қарашли 1-магазин сотувчиси Юнусовни олиб кўрайлик. У бир галнинг ўзидаёқ харидорни 67 тийинга алдаган. Оққўрғон район матлубот жамияти Октябрь сельпосининг 6-магазини сотувчиси Ўсаров харидор Маркаминовдан 4 сўм 40 тийинлик молга 4 сўм 95 тийин ҳақ олиб, ортиқчасини чап чўнтакка гумдон қилган...

— Яримта ароқ қанча туради?

— Тошкент ароғи бўлса, 2 сўм 52 тийин.

— Бекор айтибсиз. Камида 3 сўм туради,— деди Калинин район матлубот жамияти Қибрай сельпосининг 2-сельмаги мудири Мўминов.—Яримтани 3 сўмга турғизмасам, отимни бошқа қўяман.

Мўминовнинг катта гапириб, керилганича бор экан. Маълум бўлишича, у совет савдоси қоидаларини бузиб, ароқни қуйиб сотар экан. Ҳар юз грамми 60 тийиндан сотилса, яримтаси албатта 3 сўм бўлади-да.

Юлғичликнинг тури кўп. Бироқ Бўка райпотребсоюзининг Пискент матлубот жамиятига қарашли нонвойхона устаси Камолов қиладиган юлғичликни бошқалар етти ухласалар ҳам тушларида кўрмайдилар. Камолов юлдузни бенарвон урадиганлардан. Фикримизни далиллар билан тўлдирмасак, у кишининг тонишлари турган гап.

Воқеа бундай бўлган. Ўртоқ Камолов шу йилнинг 3 ойи мобайнида матлубот жамиятидан нон ёпиш учун 2100 килограмм ун, 1300 килограмм тошкўмир, 43 килограмм туз олган. Нафс балоси устани йўлдан урган. Яъни уста 25-магазин мудири Юнусов билан тил бириктириб, уялмай-нетмай ёпилмаган нонни ёпилди, аҳолига сотилди деб қалбаки фактура тўғрилаган ва уни ортиқча баҳода пуллаган. Бунинг устига Камолов пешона тери билан топганим деб 86 сўм 67 тийин иш ҳақи ҳам олган.

Область матлубот жамиятига қарашли савдо тармоқларида бундай кўнгилсиз, кишини ранжитадиган воқеалар талайгина. Қишлоқ область партия комитети ва область ижроия комитетининг партия-давлат контроли комитети яқинда ўтказган текширишда шу сингари бир қатор муттаҳамлик, юлғичлик, ўғрилик каби совет савдоси қоидаларини қўпол равишда бузиш ҳоллари аниқланди. Текширишда ишлаб чиқариш бошқармалари бўйича партия-давлат контроли комитетлари, партия-давлат контроли органларига кўмаклашувчи группа ва постлар, жамоатчилик, область матлубот жамияти ходимлари, жами 343 киши қатнашди.

Областдаги 7 та йирик район матлубот жамияти, улар қарамоғидаги 1722 та савдо корхонаси синчиклаб текшириб чиқилди. 452 та савдо точкасида буюмларнинг чакана нархлари оширилганлиги, савдо қоидаларини бузиш ҳоллари рўй бераётганлиги қайд қилинди.

Юқорида келтирилган фактлар шуни кўрсатиб турибдики, область савдо ходимлари орасига ҳали ҳам муттаҳам, ўткинчи, ўз манфаатини ҳамма нарсадан юқори қўядиган, меҳнаткашлар ҳисобига бойиб олиш пайига тушган кишилар кириб қолган. Кўпгина матлубот жамиятларида раҳбарлик ва масъулиятли лавозимларга синчиклаб текширилмаган ишончсиз одамлар қўйилган. Айрим ҳолларда илгари савдо системасида ишлаб растрата қилганлиги сабабли судланган кишилар ҳам қабул қилинаверган. Масалан, Ўрта Чирчиқ район матлубот жамиятида масъулиятли лавозимдаги 50 киши илгари судлангандир.

Савдо системасига суқилиб олган бу текинхўрлар қилмишларига яраша жазо оладилар.

Қишлоқ область партия-давлат контроли комитети бундай камчиликларнинг содир бўлишига алоқадор кишиларни қаттиқ жазолади. Область матлубот жамияти правлениеси (Зокиров ва Пўлатов ўртоқлар)-га уч ой муддат ичида ишни яхшилаб, ҳалол ишлайдиган кадрларни танлаб, уларни жой-жойига қўйиш ҳамда шу ҳақда область партия комитети бюросига маълум қилиш вазифаси юклатилди.

Т. МИРҲОДИЕВ.

Суратда: Чилонзор район партия-давлат контроли комитетининг раиси М. Г. Белагонов (ўнгда) комитетга кўмаклашувчи аъзолар билан навбатдаги режалар ҳақида суҳбатлашмоқда.

В. Салов фотоси.

ВАГОНЛАР БЕКОР ТУРИБДИ

2-темир йўл хўжалиги коллективи зиммасига масъулиятли вазифа юклатилган. Салор станцияси яқинида ташкил этилган бу хўжалик ходимлари Экскаватор, «Узбексельмаш», Лак-бўёқ сингари йирик саноат корхоналари ва бошқа бир қанча ташкилотларга транспорт хизмати кўрсатади. Лекин хизматни адо этишда катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Келтирилган турли хил халқ хўжалик юклари вагонлардан ўз вақтида тушириб олинмайди. Бу вагонлар оборотини тезлаштиришга имкон бермаяпти.

Шу йилнинг биринчи кварталида бирлашган хўжаликнинг корхона ва ташкилотларга борадиган темир йўлларида 2066 вагон белгиланганидан анча ортиқча вақт бекор туриб қолди. Ҳаммаси бўлиб 21 минг 507 вагон-соат йўқотилди. Вагонлар оборотини тезлаштиришга бундай бефарқ қараш давлатга қимматга тушди. 8200 сўмдан кўпроқ миқдорда штраф тўланди.

Хўжалик раҳбарлари ана шундай камчиликларга йўл қўйганликлари учун бир неча бор танқид қилиндилар. Лекин бу танқидлар кор қилмаяпти. Уларнинг ўзибўларчилик кайфиятида иш тутишлари ҳамон давом этаяпти. Шунинг учун ҳам юқоридаги камчиликлар апрель, май ойларида ҳам содир бўлди. Ҳатто тўланаётган штраф, бекор тураётган вагонлар камайиш ўрнига кўпайиб кетди. Фақатгина апрель ойининг ўзида 4240 сўм штраф тўланди. Май ойида тўлангани ҳам бундан кам эмас.

Кўп ҳолларда вагонлар белгиланганига қараганда 3-4 баравар ортиқ вақт тўхтаб қолаяпти. Бундай камчиликлар хўжаликда меҳнатнинг ёмон ташкил этилиши, мавжуд механизмлардан унумли фойдаланмаслик, коллектив ўртасида вагонлар оборотини тезлаштириш учун социалистик мусобақа қизитилмаётганлиги натижасида содир бўлаяпти.

Хўжаликда юкларни тушириш ва ортишда ишлатилаётган механизмлар жуда кам. Лекин улардан ҳам қониқарсиз фойдаланилаяпти. Кўтарма кранлари бир нечтагина. Ўрта Осиё Совнархози транспорт бошқармаси раҳбарлари хўжаликни янги агрегатлар билан таъминлаш ҳақида бош қотирмаётирлар. Натижада қўлда бажарилаётган операциялар катта процентни ташкил этмоқда. Қўл меҳнати эса унумсиз бўлади.

Ҳайрон қоладиган жойи шу ердаки, шанба ва дам олиш кунлари, кечқурун ва тунда вагонларда келтирилган юкларни тушириб олиш, юк ортиш шу вақтгача ташкил этилмаган. Шанбада келган вагон душанбагача бекор тураверади. Бу ўз вақтида қаттиқ қораланган метод эди. Лекин хўжалик раҳбарлари (бошлиғи ўртоқ Тушканова) ҳамон ана шу метод асосида иш тутмоқдалар, уни бартараф этишга интилмаётирлар ҳам. Электр ёритиш установкаларининг кўпчилиги бузуқ. Бу ҳам ўз навбатида ишга ҳалақит бераяпти.

Экскаватор ва «Узбексельмаш» заводлари раҳбарларининг ҳам юк тушириш ва ортиш ишларига, вагонлар оборотини тезлаштиришга панжа орасидан қараётганликларини таъкидлаб ўтиш керак. Бу корхоналарда ойнинг биринчи ярмида вагонларда келтирилган юклар бир неча суткалаб тушириб олинмайди ёки уларга юк ортилмайди. Ойнинг иккинчи ярмида эса бошқа манзарани кўрасиз. Штурмчилик, бер-бер бошланади. Заводлар темир йўлдан нормадагига қараганда 2-3 баравар кўп вагон юборишни илтимос қилишади. Буларнинг ҳаммаси корхоналарнинг ритмик ишламаслиги натижасида содир бўлаяпти.

Экскаватор, «Узбексельмаш» заводлари томон борадиган темир йўл шохобчалари ёнида турли хил юклар очиқ ҳавода ётибди. Тушириб олинган юклар ўз вақтида ташиб кетилмайди. Бу эса юк тушириш ва ортиш ишларини янада қийинлаштиради.

Темир йўл хўжалигининг қониқарсиз ишлаши Салор станцияси коллективи фаолиятига ҳам салбий таъсир кўрсатаяпти. Станция кейинги ойларда юк ташиш бўйича давлат планларини бажаролмаяпти. Бунга ҳам асосий сабаб хўжаликда вагонларнинг кўплаб бекор туриб қолаётганлигидир.

Тошкент шаҳар партия-давлат контроль комитетида 2-темир йўл хўжалигининг қониқарсиз ишлаётганлиги муҳокама қилинди. Хўжалик бошлиғи Тушканованинг ишни ташкил этишда йўл қўйган камчиликлари кўрсатиб ўтилди ва у огоҳлантирилди, шунингдек экскаватор заводининг директори Крилов, «Узбексельмаш» заводининг директори Терентьев ўртоқлар ҳам огоҳлантирилди ва уларга вагонлар оборотини тезлаштиришга бўлган муносабатларини тезда ўзгартиришлари, бу ишга доимо эътибор беришлари лозимлиги таъкидлаб ўтилди.

М. МАҲМУДОВ.

ЮЛҒИЧЛАР

Республика йўлларида автомобилларнинг кети узилмай қатнаб туради. Юк машинасими, автобус ёки енгил такси машинасими, барибир уларга хизмат кўрсатувчи шоферлар, механиклар, кондукторлар, слесарларнинг роли бир хил даражада шарафлидир.

Минглаарча автомобилчилар ўз меҳнатлари билан меҳнаткашларнинг миннатдорчилигига сазовор бўлмоқдалар. Бироқ, меҳнаткашларнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Партия-давлат контроли комитетига келган мактублари шуни кўрсатдики, баъзан транспорт ходимларининг оиласига давлат ва меҳнаткашларнинг манфаатларига путур етказувчи муттаҳамлар ва юлғичлар кириб қолмоқда. Бу мактубларни текширишда беш юзга яқин халқ контролерлари, шу жумладан «Комсомол прожектори» отрядларининг аъзолари ва жамоат тартибини сақлаш дружиналарининг аъзолари актив қатнашдилар.

Тошкентдаги 3-автобус паркида катта суиистеъмоллар аниқланди. Текширишлар бу ерда лавозимли кишиларнинг автобус ҳайдовчилар ва кондукторлардан пул қистаб олишидан иборат ярамас система томир ёзганлигини кўрсатди. Билет кассирлари, диспетчерлар ва навбатчи механиклар ҳар куни ўзларига тегишли ишни бажарганликлари учун шоферлар ва кондукторлардан қўшимча ҳақ талаб қилганлар. Машина ювувчилар ва бензин қуювчилар ҳам бўш келмаганлар. Автобусни ремонтга қўйиш, маршрутни белгилаш учун алоҳида нархлар белгиланган.

Юлғичлар шоферларнинг ва кондукторларнинг чўнтагига сурбетларча қўл солганлар. Қаршилик кўрсатган кишиларни қисув остига олиб, ноқулай аҳволда қолдирганлар. Кўпчилик шоферлар ва кондукторлар қаршилик кўрсатмаганлар. Улар муттаҳамларга пул берганлар ва пулни... пассажирлар ҳисобига ёки давлат ҳисобига ундириб олганлар. Халқ контролерлари кондукторларнинг ҳаракатларини кузатиб, жиноят «технологияси»ни унча қийналмасдан аниқладилар. Бир пассажирга пул нотўғри қайтарилади, бошқа биридан ҳақ олинади-ю, билет берилмайди... Юзаки қараганда буларнинг ҳаммаси арзимаган ишга ўхшайди — бунда гап тийинлар ҳақида боради. Бироқ, маълумки, тийинлар тўпланиб сўмга айланади. Халқ контролерлари муттаҳамлиги маълум бўлган ўн кондукторни тўсатдан ревизия қилиб, сотилган билетлар билан тўпланган пул ўртасидаги тафовут оз эмас—117 сўм 7 тийин бўлганлигини аниқладилар.

Текшириш шу нарсани равшан кўрсатдики, автобус паркида хўжасизлик ва контролсизлик ҳукм сурганлиги учун ана шу суиистеъмолларни қилиш мумкин бўлди. Автопарк раҳбарлари юлғичларнинг адабини бериш ўрнига кўпинча уларни ҳимоя қилдилар, социалистик мулк ўғриларига ва ахлоқий жиҳатдан бузилган кишиларга ҳомийлик қилдилар. 1962 йилнинг охирида складда етти минг сўмликка яқин запас қисмлар ва материаллар етишмаганлиги аниқланганида Т. Дадамуҳамедов ва бош бухгалтер А. К. Думлер айбдорларни қидириб ўтирмадилар, балки етишмаган нарсаларни... давлат ҳисобига ўчириб ташлаш ҳақида буйруқ бердилар. Бир куни автобус паркининг эксплуатация бошлиғи А. И. Кербалаевнинг турмушда ўзини номуносиб тутаётганлигини, хизмат лавозимидан ярамас мақсадларда фойдаланаётганлигини фош қилдилар. Автопарк раҳбарларидан бирор киши уни жавобгарликка тортиш ҳақида ўйлаб ҳам кўрмади. Автопаркнинг партия бюроси ва унинг секретари В. В. Титов носоғлом вазиятга кўникиб қолганлар.

Тошкент шаҳар пассажирлар ташиш трестининг бошқарувчиси М. Г. Здрайковская учинчи автопаркдаги юлғичлик ва бошқа ярамас воқеалардан хабардор эди. Лекин у ҳам четдан кузатувчилик позициясида тураберди. Бу хўжаликдаги аҳволнинг ёмонлиги ҳақидаги сигналлар министрликкача бориб етган бўлса ҳам, Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти ва тош йўллар министри И. В. Стрельцов автопаркда тартиб ўрнатиш учун чора кўрмади.

Партия-давлат контроли комитети суиистеъмолларга йўл қўйган ходимларни жавобгарликка тортди.

Ўғриларга, муттаҳамларга ва юлғичларга қарши курашиш юзасидан тадбирлар кўрмаганлиги, принципсизлиги ва автобус парки раҳбарлигида катта камчиликларга йўл қўйганлиги учун Т. Т. Дадамуҳамедов вазифасидан четлаштирилди. Тошкент шаҳар Октябрь район партия комитети ўртоқ Дадамуҳамедовга қаттиқ виговор эълон қилганлиги ҳамда суиистеъмолларда айбдор бўлган учинчи автопаркдаги бошқа ходимларга жазо берганлиги эътиборга олинди. Ўз қарамоғидаги ташкилотдаги камчиликларни ўз вақтида бартараф этмаганлиги, юлғичларга муросасозлик билан қараганлиги учун М. Г. Здрайковская вазифасидан четлаштирилди.

Республика Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги раҳбарларига автобус хўжалигида тегишли тартиб ўрнатиш учун қатъий чоралар кўриш, суиистеъмол қилишда айбдор бўлган кишиларни жазолаш таклиф қилинди. Ўзбекистон ССР Прокуратурасига автомобиль транспортидаги суиистеъмоллар ва социалистик мулкни ўғирлашлар ҳақидаги ишлар терғови устидан контролни кучайтириш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг партия-давлат контроли комитети меҳнаткашларнинг хатларини текшириб, ўзларини автомобиль хўжалигининг хўжайини деб ҳис қилаётган ва бу хўжаликни ўз билгиларича бошқаришга уринган муттаҳамларнинг яна бир группасини фош қилди. «Главташкентстрой» 4-автотранспорт конторасининг бошлиғи Ю. А. Сохач ва шу конторанинг бош инженери С. Е. Полянский ана шундай «хўжайинлар» ролида ҳаракат қилганлар.

Мана шу иккала муттаҳам материал бойликлар ҳисоботини атайин чалкаштириб, контролсизлик ва хўжасизлик муҳитини вужудга келтириб, қўпол суиистеъмоллар йўлига кирганлар. Сохачнинг ишларидан бирини олиб кўрайлик. У, таъминот бошлиғи Е. В. Соловьевнинг 613 сўмлик аванс ҳисоботини тасдиқлаган. Бу ҳисоботда декоратив газлама сотиб олиш учун расмийлаштирилган счет сохта эди. Транспорт базаси қурилишига оид ҳужжатларга 8482 сўм қўшиб ёзилган. Бунда қилинмаган ишлар учун ҳақ тўлаш ҳақида фармойиш берилган. Контора раҳбарлари «Главсредазстройиндустрия» 2-темирбетон буюмлари заводининг маъмурияти билан тил бириктириб, бетон ташиш ҳақидаги маълумотларни доимо ошириб ёзиб келганлар ва ҳар гал сохта накладнойлар билан пул тўлаб келинган. Ана шу қўшиб ёзишлар эвазига давлат кассасидан ҳаммаси бўлиб уч минг сўмдан кўпроқ пул олинган.

Сохач ва Полянский материаллар ҳисоботини чалкаштириб, 200 кубометр ёғоч-тахтани ва саккиз юз килограммдан кўпроқ тунукани асоссиз равишда рўйхатдан ўчириб юборганлар. 1962 йилда ва шу йилнинг биринчи кварталида улар 15.000 сўмлик камёб запас қисмларни ғайри қонуний равишда четга сотиб юборганлар. Партия-давлат контроли комитети ўтказган текшириш муттаҳамлар учун қаттиқ зарба бўлди. Комитет Ю. А. Сохачни ва С. Е. Полянскийни вазифасидан четлаштирди. Социалистик мулк ўғриларини жавобгарликка тортиш прокуратурага топширилди. Сохач ва Полянскийнинг партияда қолиш-қолмаслик масаласини ҳал қилиш Тошкент шаҳар Ленин район партия комитети муҳокамасига юборилди.

Ошириб ёзиш натижасида давлатга келтирилган зарар учун 2-темирбетон буюмлар заводи директори М. М. Балхиевдан 150 сўм, унинг ўринбосари А. В. Кирбятьевдан 100 сўм ундириб олиш ҳақида қарор чиқарилди.

«Главташкентстрой» автотрестининг бошқарувчиси А. А. Каспаровга жиддий жазо берилди. «Главсредазстройиндустрия» бошлиғи А. К. Қаюмовга ўзига қарашли корхоналарда юк ташиш ҳисоботи қониқарсиз йўлга қўйилганлиги кўрсатиб ўтилди. (ЎзТАГ)

ПОРАХЎРЛАР УЯСИ ТУГАТИЛДИ

Қуйлиқ посёлка советига жойлашиб олган бир тўда юлғичлар турли ҳийла-найранглар ишлатиб текин даромад тўплаш йўлига ўтиб олишган.

Посёлка советининг собиқ раиси А. Зиёев ўз атрофига етти уй комитети раисини тўплаб, улар билан тил бириктирган. М. Хасанова, Э. Муҳаммадёров, М. Диваев, Х. Жалилов, Р. Ёвкашев, У. Таукбоев, С. Терегуловалар бир неча йиллар давомида Зиёев бошчилигида мунтазам равишда порахўрлик қилиб келишган.

Бу жиноятчилар уй-жой олди-сотдиси, уй қурилиши, ер участкаси шартномаларини ҳамда прописка қилиш ҳужжатларини қонунсиз равишда расмийлаштириб, бунинг эвазига йирик миқдорда «хизмат ҳақи» олишиб келганлар. Посёлка Советининг раиси А. Зиёев ҳар бир олди-сотдини расмийлаштириш ва ер участкаси ажратиш вақтида товламачилик йўли орқали пора олиб ўз ҳамтовоқлари билан баҳам кўрган.

Мана, баъзи олди-сотдиларни олиб кўрайлик. М. Бобоева Муқимий кўчасидаги 61-уйини Голенский деган кишига 1200 (янги пул) сўмга сотган. Уй комитетининг раиси Терегулова олувчидан ҳам, сотувчидан ҳам 30 сўмдан олади. Бунинг эвазига ана шу олди-сотдини эски число билан расмийлаштиради. Бояги пулнинг 40 сўмини эса Зиёевга узатади. Уйни сотиб олган Голенский эса шу йилнинг апрель ойида ўша жойни Шайбаков деган кишига 1300 сўмга пуллайди. Олди-сотди шартномасида бўлса уйнинг нархи 300 сўм қилиб кўрсатилган. Терегулова бу шартномани тўғрилаш учун Шайбаковдан 100 сўм олиб 70 сўмини Зиёевнинг чўнтагига солади.

Яна бир уй комитетининг раиси Эргаш Муҳаммадёров уй сотган Тошпўлатова ва сотиб олган шахсдан 100 сўм ундиради, бир қисмини раисга узатади. Суд курсисида ўтирган бошқа уй комитети раислари ҳам худди ана шу йўсинда пора олиб, ўз «хўжайин»лари билан бўлишиб олаверган. Шуни ҳам айтиш керакки, Хасанов, Муҳаммадёров, Диваев ва Жалиловлар бирон ерда ишлашмаган, ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товлаб келишган. Нопок йўллар билан бойлик орттириб, текинхўрларча яшаб келишган.

Текин тешиб чиқди. Ҳаромхўрларнинг қилмишлари фош қилинди. Тошкент область судининг жиноий судлов коллегиясининг очиқ суд мажлисида уларнинг иши кўрилди. Посёлка советига суқулиб кириб олган бу муттаҳамларнинг жинояти тўла исботланди. Суд А. Зиёевни 10 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиб, қаттиқ режимда сақлашга, мол-мулкини мусодара қилишга ҳукм қилди. Э. Муҳаммадёров 7 йил, М. Ҳасанова 6 йил, М. Диваев ва М. Умаров 5 йил муддат билан озодликдан маҳрум қилиндилар. Шунингдек, С. Терегулова 5 йил, Х. Жалилов 3 йил ва Р. Явкашов 2 йил муддатга қамоқ жазосига ҳукм қилиндилар.

И. ГЕРАСИМОВ.
халқ маслаҳатчиси.

„ЖАҲОН АҲАМИЯТИГА ЭГА БЎЛГАН ВОҚЕА“

Совет фани ва техникасининг космосдаги янги ғалабаси тўғрисида чет элларда баён қилинган фикрлар

ГАВАНА

Мен,— деди Кубанинг атоқли раққосаси Алисия Алонсо,— биринчи қиз—совет қизининг космосга парвоз қилганлигини радио орқали эшитганимда бениҳоя хурсанд бўлдим. Бундай воқеа фақат Совет Иттифоқидагина бўлиши мумкин. Совет кишилари космик фазони забт этишда, фан ва техникани ривожлантиришда, шубҳасиз, устун эканликларини яна ва яна бир марта тасдиқладилар.

Бутун жаҳондаги кишилар ҳозирги пайтда Валентина Терешкова ва унинг шериги космонавт Валерий Биковскийнинг парвозини зўр ҳаяжон билан кузатиб турибдилар. Мен Кубадаги барча хотин-қизлар номидан Валентинага энг самимий саломларимни йўллайман ва унинг ажойиб жасоратидан хурсанд бўлганлигимни билдираман. Мен унга шу сўзларни айтаман: Сенга катта раҳмат! Мен Совет Иттифоқининг Коммунистик партияси ва бутун халқини янги ғалаба билан чин кўнгилдан табриклайман. Бу ғалаба бутун прогрессив инсониятнинг ғалабасидир.

СОФИЯ

Совет қизи жаҳонда биринчи бўлиб космосга чиқди! Ана шу хушхабар эшитилган якшанба кун болгар халқининг ёрқин байрамига айланди. Болгариянинг атоқли шоираси Е. Багряна бундай деди: «Жаҳонда биринчи марта қиз киши—космонавт Валентина Терешкова бошқариб бораётган «Восток-6» космик кемасининг парвози коммунизм қураётган совет кишиларининг буюк жасорати тўғрисида янги қаҳрамонлик достонидир».

ПРАГА

Чехословакиялик дўстларимиз ТАССнинг янги ахборотини чин кўнгилдан айтилган қуйидаги шодиёна гаплар билан кутиб олдилар: «Совет мамлакатининг самовий биродарлари қаторига энди самовий сингил ҳам келиб қўшилди. Биринчи қиз космонавт —совет қизини табриклаймиз. Совет халқини космосни забт этувчилар оиласи кенгайиб бораётганлиги билан қутлаймиз».

Совет космик кемалари «Восток-5» ва «Восток-6»дан олинаётган хабарлар, деди академик Л. Штолл,— инсоният ақл-идроки гимни, тинчлик ва коммунизм гимнидир. Совет халқига нисбатан чуқур муҳаббат ва дўстлик туйғулари билан тўлиб-тошган бизнинг халқимиз совет халқининг ғалабалари туфайли, бутун прогрессив инсоният билан биргаликда қувонмоқда ва фахрланмоқда, бу ғалабалар тинчлик ва тараққиёт тантанасининг гаровидир, деб билмоқда.

БЕРЛИН

Германия Демократик Республикасининг радиостанциялари ва телевидениеси ўз эшиттиришларини дарҳол тўхтатиб, космонавт қиз бошқариб бораётган космик кема учирилганлиги тўғрисидаги шодиёна хабарни немис халқига эшиттирди.

Германия Демократик Республикасининг почта бўлимлари орқали жуда кўп телеграммалар олинмоқда. Бу телеграммаларни ёзган кишилар совет космонавтларига бахт-саодат ва муваффақият тилайдилар.

Дрездендаги техника университетида ишловчи физик олим И. Цвейнгер бундай деди: В. Биковский ва В. Терешковаларнинг парвози фан тарихида энг катта воқеадир.

БУДАПЕШТ

Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлисининг раиси Иштванне Ваши Валентина Терешкова бошқариб бораётган космик кеманинг учирилиши сизда қандай таассурот қолдирди, деган саволга жавоб қайтариб бундай деди: Ана шу қаҳрамонона парвоз менда шодлик ва ифтихор туйғуларини уйғотди ва бениҳоя тўлқинлантириб юборди. Бу парвоз социалистик жамиятда хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқли эканлигини ва катта роль ўйнаётганликларини очиқ-равшан исбот этади. Биз,— деди ҳазил аралаш Иштванне Ваши,— эндиликда Ерда ҳам, космосда ҳам тенг ҳуқуқлимиз.

ПАРИЖ

ТАСС мухбирлари Франция хотин-қизлари союзининг бош секретари Ивонна Дюмонга шундай савол билан мурожаат қилдилар: «Француз хотин-қизлари Совет Иттифоқида жаҳонда биринчи космонавт қизнинг парвози тўғрисидаги хабарни қандай кутиб олдилар?»

Мен, деб жавоб қайтарди Ивонна Дюмон, шу нарсага аминманки, бутун жаҳондаги хотин-қизлар каби Франциянинг ҳамма хотин-қизлари ҳам ўзларини бениҳоя хурсанд ва шод ҳис этмоқдалар, улар бутун жаҳонда тинчлик йўлидаги олижаноб кураш учун ана шу жасоратдан янги куч ҳосил қиладилар. Шу кунларда хотин-қизларнинг жаҳон конгрессида қатнашиш учун Москвага борадиган француз хотин-қизлари бениҳоя бахтиёрдирлар. Совет халқига, унинг ажойиб хотин-қизларига, унинг ҳукуматига раҳмат. Биз Валентина Терешкова ва Валерий Биковскийга чин кўнгилдан муваффақият тилаб, қизғин истакларимизни йўллаймиз.

НЬЮ-ЙОРК

Космик кема парвоз қилиши арафасида Америка телеграф агентликлари аэронавтика ва космик фазони тадқиқ қилиш миллий бошқармасининг фикрига таяниб, космосга «фақат эркаклар уча олади» деб Америка газетхонларини шунга астойдил инонтирмоқчи бўлган эди. Тўсатдан телетайплар: «Молния, совет қизи космосда», «Валентина Терешкова бешинчи совет космонавти Валерий Биковский парвозига қўшилди», деб хабар бердилар.

Америка мухбири Японияда обсерваторияларнинг бирида қизиқ бир англашилмовчилик рўй берганлиги тўғрисида хабар қилди: япон олимлари тўсатдан қиз кишининг овозини космосдан эшитиб қолдилар ва қандай воқеа рўй берганлигини ҳеч тушуна олмадилар...

АҚШнинг таниқли жамоат арбоби ва тинчлик учун курашчи Итон хоним жаҳонда биринчи космонавт қиз В. Терешкованинг тарихий парвозини шарҳлаб бундай деди: «Бу жуда ажойиб бир иш! Ҳаммамиз астойдил хурсандмиз». Прогрессив журнал «Нью уорлд ревью»нинг редактори ва Америка-Совет дўстлиги учун актив курашчи Жессика Смит хоним Валентина Терешкованинг парвозини совет жамиятининг янги тантанаси деб табриклади. «Бу парвоз,— дейди Жессика Смит хоним,— Совет Иттифоқида хотин-қизлар учун ҳамма йўл, ҳатто юлдузларга олиб борадиган йўл ҳам очиб берилганлигини кўрсатади».

ЛОНДОН

Тинчликни ҳимоя қилиш инглиз комитети вице-президенти, Бирминен университетининг физика профессори доктор Жон Фремлин қуйидагиларни айтди: «Мен Валерий Биковскийнинг парвозини зўр шитиёқ билан кузатиб бормоқдаман. Аммо, кейинги космик кеманинг учувчиси қиз киши эканлигини билиб жуда хурсанд бўлдим. Мен аёл космонавт хусусан космосда узоқ вақт учганда эркак кишига нисбатан бир қанча устунликларга эга бўла олади, деб доим ҳисоблаб келган эдим. Аёл киши организмининг кўпроқ чидамли бўлиши ана шу устунликларнинг биридир. Валерий Биковский ва Валентина Терешкованинг парвозлари кишининг космосда бўлиши турли организмларга қандай таъсир кўрсатиши ҳақидаги маълумотларимизни кўпайтиради».

ОСЛО

Совет радиоси космонавт Валентина Терешкова бошқариб бораётган «Восток-6» кемасининг учирилганлиги тўғрисида хабар бериши биланоқ ТАСС мухбири Норвегиянинг астронавтика масалалари билан шуғулланувчи машҳур инженери Эрик Танберг билан гаплашди. Эрик Танберг бундай деди: «Совет олимлари ва техникларига энг самимий қутловларимни топширингиз. Бу —ҳақиқатан ҳам жаҳон аҳамиятига эга бўлган воқеадир».

РИМ

Икки совет космик кемасининг узоқ вақт биргаликда учиши бошланганлиги ҳақида ТАССнинг берган ахбороти Италияда жуда катта қизиқиш туғдирди. Миллионларча итальянлар телевидение орқали космос қаҳрамонлари — Валерий Биковский ва Валентина Терешковаларнинг гапини эшитибгина қолмай, уларнинг ўзларини ҳам кўришга муваффақ бўлдилар.

Италия Коммунистик партиясининг бош секретари Пальмиро Тольятти бундай деди:

«Мана энди қиз киши ҳам эркак билан қўл ушлашиб космосни забт эта бошлади ва бутун Коинотни инсонга бўйсундирадиган йўлга ғолибона чиқиб бормоқда. Биз Ер устида янги юлдуз бўлиб учиб бораётган довюрак ва қаҳрамон қиздан астойдил хурсанд эканлигимизни ва унга нисбатан самимий туйғуларимизни изҳор қиламиз. Буларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқида барпо қилингач социализмгина хотин-қизларни тенгсизликдан тамомила халос қилганлигини ва меҳнатда ҳамда фанда, хуллас кишиларнинг мардлиги тўғрисида гап борган ҳамма жойда дадиллик билан ғалаба қозонишда хотин-қизларни олдинги сафга қўяётганлигини яққол исбот этувчи яна бир далилдир».

БЕШИНЧИ КОСМОНАВТНИНГ ҚАРИНДОШЛАРИ ОЛТИНЧИ КОСМОНАВТНИНГ ОНАСИГА ТЕЛЕГРАММА ЮБОРДИЛАР

МОСКВА, 18 июнь. (ТАСС мухбири). Бешинчи космонавт Валерий Биковскийнинг ота-онаси — Фёдор Федотович ва Клавдия Ивановна Биковскийлар ва унинг рафиқаси Валентина жаҳондаги биринчи космонавт қиз Валентина Терешкованинг онаси Е. Ф. Терешковага қуйидаги телеграммани юбордилар:

«Елена Федоровна, сизни олтинчи космонавт — азиз Валентинанинг қаҳрамонона жасорати билан чин кўнгилдан қизғин табриклаймиз. У партия топшириғини коммунистларга муносиб тарзда шараф билан бажаради, деб ишонамиз. Унинг жонажон совет ерига эсон-омон қайтиб келишини тилаймиз. Қадрли космонавтларимизни тезда биргаликда кутиб олгунча хайр.

Федор Федотович, Клавдия Ивановна, Валентина Биковскийлар».

Ўқувчилар— сотувчи

Янгийўлдаги «Қизил Октябрь» колхози марказида янги китоб магазини очилди. Магазин 500 сўмлик китоб фондига эга. Унда истаган китобингизни топаоласиз.

Шуниси қувончлики, мазкур китоб магазини жамоатчилик асосида ишлайди. Уни колхоз пионер ва комсомоллари оталиққа олишган. Улар магазинда смена тартибида навбатчилик қилиб, маданий савдо қилишаяпти. Ташаббускор ўқувчилардан М. Эргашев, А. Исоқов, Д. Маткаримов, Б. Эгамназаров, Акрам ва Шариф Рашидовлар кўпчиликнинг мақтовига сазовор бўлишаяпти.

Н. МИРШАРИПОВ.

ЮЛДУЗЛАР ОЛАМИДА

Валерий БИКОВСКИЙ

Мана, мен Москвадаман. Медицина кўригидан ўтказиш вақтидаёқ янги касбнинг характери, унинг хусусиятлари тўғрисида биз билан суҳбатлар олиб боришди, космик парвозларда биз дуч келадиган нарсалар, бундай парвозларга ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан қандай ҳозирланиш кераклиги тўғрисида умумий тарзда гапириб беришди.

Космонавтликка номзодлар тайёргарлик марказига тўпланиши биланоқ дарҳол машқлар бошлаб юборилди. Космосга йўлланма олиш унчалик ўнғай иш эмаслиги дастлабки кунларданоқ аён бўлиб қолди. Яна медицина ва психология текширишлари бошланди. Бу текширишлар илгаригига нисбатан узоқроқ давом этди. Бу «сарсонлик-саргардонлик» чеки йўқдек туюлар эди. Аммо, тайёргарлик марказига келган одамларнинг ҳаммаси ҳар қандай ғовни енгиб ўтишга қаттиқ бел боғлаган эди.

Центрифугага яқинлашар эканман, ўз-ўзимни ғалати туйғу чулғаб олди. Бу оригинал иншоот ҳар бир учувчига ўз принципи эътибори билан тушунарли. Тўғрироқ қилиб айтганда, ҳатто, принципи эътибори билангина эмас, балки оқибат натижаси — ортиқча юкланиш ҳосил қилиши билан тушунарли. дейиш мумкин. Самолётда учган вақтда бундай ҳодисалар бир эмас, бир неча марталаб рўй берган. Лекин Ерда, «рулсиз» ана шундай ортиқча юкланишларни қандай ҳосил қилиш мумкин? Центрифуга дегани ажиб нарса-да!

Дастлаб ҳаяжонлансам ҳам, ўзимни ниҳоятда босиб олишга ҳаракат қилганим эсимда. Стенд ишга тушгандан кейин кўнглим тинчиди. Полкда ҳам масъулиятли парвоз олдидан мана шундай бўлар эди. Дарҳақиқат, ўз танангнинг оғирлашиб кетганини ҳис қилишнинг зонада пилотаж ўтказиш вақтидаги парвозлардаги сезгинга жуда ўхшар эди.

Биринчи имтиҳонни осонгина кечирдим. Врачлар юкламани орттиришга қарор беришди. Буниси ҳам нормал ўтди. Юкламани яна оширишди. Сал оғирроқ бўлди. Бутун иродамни ишга солиб, кўзимдаги хираликни ва аъзойи-баданимдаги тошдек оғирликни енгишга ҳаракат қилдим. Бу нарса ёрдам берган бўлса ҳам, лекин ортиқча юкланишлар оғир ботди. Центрифуга борган сари тезроқ айланар, врачлар қон босимини, нафасни, томир уришини, миянинг биоэлектрик активлигини (электроэнцефалограммани) ўзи ёзиб борувчи приборларнинг кўрсатмаларини тобора диққат билан кузатиб туришар эди. Лекин ташвиш туғдирадиган аломатлар бўлмади.

...Ёлғизлик синовидан ўтиш биринчи бўлиб менинг улушимга тушди. Ташқи муҳитдан ажратиб қўйилган эни билан бўйи уч қадамли кичкина бир хона. Унда кресло, стол, рақамлар ёзилган табло, бир неча прибор, озиқ-овқат солинган пакетлар бор. Бундан бўлак ҳеч нарса йўқ. Одамлар ҳам, тиқ этган товуш ҳам... Шу алфозда бир неча кунни ўтказиш керак.

Ростини айтсам, зерикишга қўлим тегмади. Приборлар диққат эътибор беришни талаб қилар, шу сабабли мен уларнинг кўрсатмаларини кузатиб борар, таблица билан машқ қилар, бўш вақтларимда Цвейгнинг «Қизиқарли математика»сини, психология китобини ўқир, карикатуралар чизар, севимли қўшиқларимни хиргойи қилар эдим, ваҳоланки бундай эрмакларга вақт оз қолар эди: иш куни ниҳоятда тиғиз эди.

Тўғри, телевизион кўзча ҳар бир ҳаракатимни ҳушёрлик билан кузатиб турганлигини, сезгир приборлар эса, физиологик функцияларимни вақти-вақти билан ёзиб, организмимнинг бардошлилигини назорат қилиб бораётганлигини билганлигим учун дастлабки кезларда ўзимни у қадар эркин сеза олмадим. Лекин кейинчалик кўникиб қолдим. Фақат бир нарсага: кўпроқ китоб олиб чиқмаганимга пушаймон едим. Шу сабабдан, бўш қолган дақиқаларимда бутунлай хаёлга берилиб, илгари ўқиган китобларимдаги воқеаларни кўз ўнгимда гавдалантира бердим. Мен севикли қаҳрамонларимни ва уларнинг қилган ишларини эсладим. Ўз қаҳрамонлари орқали менга ҳаёт йўлини кўрсатиб берган, мулоҳазакорликка мажбур қилган, инсоний ҳақиқатга чорлаган Островский билан Горький, Фадеев билан Кетлинская ва бошқа кўпгина ёзувчиларга чин юракдан миннатдорчилик айтдим десам, бу гапим эриш туюлмасин...

— Вақт жуда тез ўтиб бораётганлиги учун ўз-ўзимча, ҳатто ана шундай қарорга келдим:

— Агар кимсасиз ва тилсиз космосда ҳам мени шундай вазият кутаётган бўлса, у ерда кун кечирса бўла берар экан.

Биз кемани Ер атрофидаги орбитага чиқариб қўядиган космик ракетани биринчи марта 1960 йил ёзида кўрдик. Йўлдош кеманинг ўзи ва ундаги барча ускуналар бизга илгари ҳам ошна эди: биз уни космик кемалар бош конструкторининг конструкторлик бюросида ва завод цехларида кўрган, кабинага неча марталаб ўтириб, кемани Ерда бошқаришни машқ қилиб кўрган эдик. Иншоотни асл комплекс ҳолида эса, мен ўшанда кўрдим.

Мана кутилган кун — 1961 йил 12 апрель келди. Юрани учишга қандай ҳозирлаганимиз ҳозир ҳам эсимда.

Кейин космосдан дастлабки маълумотлар келди. Одамларнинг асрлар бўйи орзу қилиб келган тилаги кушод бўлади-ю. бу— ҳазилакам гапмиди.

— Яша, Юра! Бўш келма! — дер эдим ўз-ўзимга Юранинг ҳар бир ахборотини эшитганимдан кейин. Юрагим ўзим билан бирга ўқиган ва машқ қилган ўртоғим билан фахрланиш туйғусига тўлиб-тошиб кетган эди. Қаттиқ меҳнат қилмасанг, ҳаётда ҳеч бир нарса ўз-ўзидан рўёбга чиқиб қолмаслигини ўшанда мен айниқса яққол сездим. Ахир, ўша кунгача ҳеч бир одам космосга кўтарилмаган эди. Космос қандай, деган саволга Юрий жавоб бериши керак эди.

Муваффақият тантана билан байрам қилингач, яна кундалик иш бошланди, янги парвозларга тараддуд кўриш соҳасида зўр бериб сидқидил меҳнат қила бошладик. Авиациядаги эски традицияга кўра, парвоз ипидан игнасигача таҳлил қилиб чиқилди. Юрий Гагарин, олимлар ва мутахассислар ахборот беришди, кема ичидаги ва Ер устидаги ҳамма аппаратларнинг иши ва учувчининг ҳаракатлари анализ қилинди, якунлар ясалди, хулосалар чиқарилди. Шундан кейинги машқларда инсоннинг космосга қилган биринчи сафари берган янгиликлар ҳисобга олинди.

... Яна ўқиш кунлари бирин-кетин тез ўтиб кетди. Машқлар ўрнини лаборатория ва синф машғулотлари, синфлардаги машғулотлар ўрнини стендлар ва установкалардаги машқлар, вазнсизлик ҳолатини синаш парвозлари, парашютда сакрашлар эгаллади.

Орадан тўрт ойча вақт ўтиб, янги парвоз куни келди — Герман Титов учди. Аввалгисига қараганда мукаммалроқ «Восток-2» йўлдош кемаси космосга парвоз қилди.

Орадан яна бир ой вақт ўтгач, группа бўлиб бир неча сутка давомида биринчи марта учишга тайёргарлик бошланди. Бевосита тайёргарлик ва машқ ўтказадиган кишилар қаторига мени ҳам қўшиб қўйишди. Мен Андриян Николаевнинг дублери қилиб тайинланган эдим. «Восток-3» Ердан кўтарилгандан кейин, паришон хотир бўлиб турсам, кимдир тасодифан елкамга қўл ташлагани ва ажойиб бир таниш овоз:

— Нега паришонсан, дублер, дўстингдан хавотир олаяпсанми? — деб осойишта сўрагани эсимда.

Бу — командирларимиздан бири эди. Биз узоқ вақтгача сукут сақлаб турдик. Ҳойнаҳой иккаламиз ҳам фақат бир нарсани ўйлаган бўлсак керак...

Мана шу «дублер» дегани ғалати сўз-да. Бу дубль ҳам эмас, дубликат ҳам. Унинг маъноси тамомила бошқа. Мана шу содда ва, ҳатто қулоққа чиройли эшитилмайдиган, борингки, қуруқроқ сўзда олам-олам маъно бор. Космонавтлар бунинг маъносини жуда яхши биладилар. Уни сўз билан айтиб бериб бўлмайди, ўз бошингдан кечиришинг керак.

Ўша кўклам чоғида боғлар айниқса қулф уриб гуллади; дарахтларни бамисоли оқ пуштиранг кўпик қоплагандек эди. Барглар гул ичида қолгани учун дарахтларни енгил туман пардаси қоплаб олгандек туюлар эди.

Мен яшнаган кўклам фаслини яхши кўраман. Баҳорнинг илиқ ёмғирлари ювган, чироқларнинг сариқ шуъласи ҳўл асфальтда акс этиб турган вақтларда кўчаларни сайр қилишни яхши кўраман. Лекин ҳозир бундай қилишга қўлим тегмас эди. Мураккаб тайёргарлик ишининг сўнгги босқичи бораяпти. Аллақачондан бери уйимга ҳам борганим йўқ. Космонавтларни учиш арафасида врачлар айтмоқчи «режим»да сақлашади.

Баъзан вақт топиб телефон ёнига борасан-у, лекин калта бўлади:

— Уйга боролмайман. Ўғилчамиз қалай?.. Уйдагиларнинг ҳаммасига салом. Трубкадан олисдаги хотинимнинг овози эшитилади. У, ташвишланаётганини гапидан билдириб қўймасликка ҳаракат қилса ҳам, мен буни ўзим сезиб тураман.

Биз тайёргарликни давом эттирдик. Ишнинг авжи долзарб пайтида америкалик астронавт Гордон Купернинг парвоз қилгани ҳақидаги хабарлар келиб қолди. У, космосда Ер атрофини йигирма икки марта айланиб, ўттиз соату йигирма минут парвоз қилибди. Унинг эришган ана шу натижасидан биз аллақачонлар ўзиб кетганмиз.

Совет Иттифоқида бундай натижага икки йил муқаддам эришилган эди, бир йил муқаддам эса, кўп сутка мобайнида группа бўлиб парвоз қилинди. Энди биз ҳам парвозга тайёрланаяпмиз.

Иш кўп эди. Парвозни тайёрловчи кишилар старт арафаси кунларида кучли учирувчи ракетани ҳам, кемани ҳам сира асабийланмасдан, бамайлихотир, кимдир тўғри айтганидек, актерларча пухталик билан шай ҳолга келтирдилар. Биз ҳам қараб турмадик, иш етиб ортар эди. Қатъий графикка амал қилиб, ҳужжатларни пухта ишладик, парвоз топшириғини аниқладик, скафандрларда ва кеманинг ўзида юришга ўзимизни ўргатдик. Ҳар куни старт майдончасига борар эдик. Сал нарироқда катта ва устунлар даврасида улуғвор иншоот — улкан ракета бамисоли ердан униб чиққандек кўкка бўй чўзиб турар эди. Мана шундай унинг ёнгинасида туриб бутун бўйини кўриш учун бошингни орқага ташлаб қараганингдагина ракета тўғрисида тасаввур ҳосил қилишинг мумкин. Уни сўз билан тасвирлаб бўлмайди. Бунинг учун муносиб ўхшатиш топиш қийин. У фақат ўзига ўхшайди.

Мен билан дублер атрофи дарахтлар билан ўралган кичик уйчада яшадик. Худди мана шу уйчада бир йил муқаддам Андриян Николаев билан бирга яшаган эдик. Юрий Гагарин билан Герман Титов мана шу уйчадан стартга чиқишган эди. Назаримда уйдаги ҳамма нарса аслича қолгандек; ўша иккита кровать, юмшоқ стул, стол, радиоприёмник бор. Рост, девордаги портретларнинг сони икки баравар кўпайиб қолган.

Старт берилган куни тонг жуда яхши ёришди. Чўл манзарасига ярашиб турган кумушсимон улкан ракета Қуёш беаёв қиздираётган беғубор осмон билан қарийб ўпишиб тургандек ва гўё саҳар чоғидаги саробданми ёки тоқатсизликданми қалтираётгандек, тезроқ, тезроқ Ердан узилиб, Коинотнинг бепоён фазоларига парвоз қиламан, деб тургандек эди...

Лифтнинг кичкина кабинаси мени юқорига олиб чиқди. У ерда мени врачлар кутар эди. Учириш кнопкаси босиладиган пайтга жуда оз қолди.

Ҳамма нарса нормал бораяпти, деб команда пунктидан маълум қилинди. Ўзим ҳам буни сезиб турар эдим. Старт арафасидаги сўнгги гап-сўзлар бораётган вақтда, даб-дурустдан Никита Сергеевич Хрушчевнинг парвозларимиз ҳақида айтган сўзларини эсладим. У, юлдузлар океанига кўтарилишни ва ана шу арши-аълода нималар борлигини кўришни одамлар кўпдан буён орзу қилиб келдилар, деган эди. Бу ишнинг уддасидан биринчи марта большевиклар чиқишди. Шунда мен Глинканинг машҳур «Шароф топ» деган қўшиғи қачонлардир бутун Коинот бўйлаб янграса керак, деб ўйладим. Ўз меҳнати ва ақл-заковатининг кучини ажойиб космик техникамизни яратишга бағишлаган, бизни олис юлдузлар оламига сафарга тайёрлаш учун куч-ғайратини аямаган кишиларнинг ҳаммасига шарафлар бўлсин.

(ТАСС).

15 июнь.

ОСМОН ВА ЮРАК

Хуш хабар юракларни эркалаб ҳаяжонда,
Меҳр булоқларидан шароб ичганда инсон,
Йигит парвози мардлик, тантиликдир жаҳонда,
Орзуни рўёб этди ленинча буюн замон.
Жаҳоннинг кўзи ҳозир кенг фазолар уфқида,
Кун-тун демай одамлар кузатади лочинни,
Ватан ишқи ва меҳри шу йигитнинг дилида.
У бемалол ёзолди советлар қулочини.
Худди она еридай осмонда ҳам бемалол
Ақл-идроки билан ишлайди ва дам олар,
Бу мўъжиза олдида табиат ҳам қолди лол,
«Восток-5» садосига кенг жаҳон қулоқ солар.
Йигитликнинг обрўсин кўтариб жаҳон аро,
Валерий кўрсатолди жасоратни тонг чоғи,
Ҳали космос йўллари равшан бўлиб тобора,
Бундай азаматларга очиқ халқлар қучоғи.
Совет Шарқида туриб фахр билан ёзаркан,
Баракалла, офарин, дейди она халқимиз,
Келгуси парвозларнинг довруғини сезаркан,
Осмонда ҳам бемалол яшамоққа ҳақлимиз.
Хуш хабар юракларни эркалаб ҳаяжонда,
Меҳр булоқларидан шароб ичганда инсон.
Йигит парвози мардлик, тантиликдир жаҳонда,
Орзуни рўёб элтди ленинча буюк замон.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

Тошкент шаҳри № 10 § 234 1963 йил 29 май

Тошкент сув омбори территориясида бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш тадбирлари ва меҳнаткашларнинг сув омборидан фойдаланиш қоидалари тўғрисида.

Тошкент сув омбори районида бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш ва гражданларнинг маданий дам олишларини таъминлаш мақсадида область ижроия комитети **қарор қилади:**

1. Фақат махсус ажратилган жойларда: пляжда, сув станцияларида қутқариш хизматининг белгиланган қоидаларига мувофиқ қурилган чўмилиш жойларидагина чўмилишга рухсат берилсин. Чўмилиш жойини панжаралар билан тўсилиб, ундан нарига сузиб ўтиш қатъий манъ қилинсин. Дам олувчиларнинг хизматида бўлган инвентарлардан эҳтиётлик билан фойдаланилсин.

2. Сув омбори территориясида экскурсиялар ва оммавий ўйинлар ўтказаётган ташкилотлар дам олувчиларнинг хавфсизлигини таъминлаш учун жавобгар шахслар ажратиб қўйишлари лозим.

3. Барча ташкилотлар бу ерда оммавий ва спорт ўйинлари, мусобақа ва байрамлар ўтказилиши тўғрисида сув омбори дирекцияси ҳамда ДОСААФ нинг қутқариш хизмати бўлими билан олдиндан келишиб қўйишлари, ўз кучлари билан қутқариш постлари ташкил қилишлари, ўзлари ўтказадиган тадбирлар учун жавобгар шахсларни белгилашлари лозим.

4. Пляжларга ва сув омбори қирғоғига маст бўлган ҳамда тери касали бор кишилар қўйилмасин.

5. Дам олувчиларга қуйидагилар манъ этилади:

а) қайиқларга, катерларга ва бошқа сузувчи воситаларга яқин келиш;

б) сувни ва қирғоқни ифлос қилиш, шишалар, тунука идишлар ва бошқа нарсаларни ташлаш, сув омбори территориясини ифлос қилиш;

в) пляж территориясида спиртли ичимликлар ичиш;

г) қайиқлардан, катерлардан ва сузиш учун мўлжалланмаган иншоотлардан сувга сакраш;

д) сузиш учун тахталар, ёғочлар, автомашина камералари ва ширилган матраслардан фойдаланиш;

е) пляжга ва сузиш жойларига итларни ва бошқа уй ҳайвонларини келтириш.

6) Қайиқда сузувчиларга қуйидагилар ман этилади:

а) бирнеча қатор бўлиб, колонна бўйича ҳаракат қилиш (спорт мусобақалари ва карнаваллар бундан мустасно);

б) соллар, пристанлар ва гидротехник иншоотлар ёнида сузиш;

в) пляж зонасига сузувчи воситаларнинг ҳамма турларида яқин сузиб келиш (қутқарувчи катерлар бундан мустасно);

г) номер белгилари бўлмаган қайиқлардан фойдаланиш;

д) қайиқларда, шу жумладан моторли қайиқларда белгиланган нормадан ташқари юк ортиш;

е) бир қайиқдан иккинчисига кўчиб ўтиш ҳамда қайиқнинг ҳаракати даврида бир жойдан иккинчи жойга ўтиш.

7. Моторли қайиқлар ва катерлар қатъий белгиланган жойда туришлари лозим.

8. Турли касалликларнинг олдини олиш мақсадида сув омборидан сув ичиш қатъий ман қилинсин.

9. Сув омбори пляжи территориясига автотранспорт қўйилмасин. Автотранспортнинг ҳар қандай тури фақат белгиланган махсус жойларда туриши лозим.

10. Сув омбори районида савдо қилувчи барча тармоқларнинг спиртли ичимликлар сотишлари ман қилинсин.

11. Сувда ёрдам кўрсатиш сув омбори территориясида жойлашган ДОСААФ нинг қутқариш хизмати станцияси зиммасига юкланади.

12. Ушбу қарорнинг 4, 5, 6, 7 ва 8-пунктларини бузган кишилар қатъий огоҳлантирилади ёки жамоат иззасига тортилади, сув омбори маъмуриятининг биринчи огоҳлантиришига риоя қилмаган кишилар эса 10 сўмгача штраф тўлайдилар.

13. Ушбу қарор эълон қилинган кундан бошлаб кучга киради ҳамда Тошкент области территориясида икки йил мобайнида ҳаракатда бўлади.

14. Ушбу қарорни бажариш юзасидан контроль ўрнатиш маданият бошқармаси, милиция органлари ва ДОСААФ нинг қутқариш хизмати зиммасига юкланади.

Э. ШАЙХОВ.
Тошкент қишлоқ область Совети ижроия комитетининг раиси

М. ЭГАМБЕРДИЕВ.
Тошкент қишлоқ область Совети ижроия комитетининг секретари.

Редактор ўринбосари И. СУЛАЙМАНОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

20 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Музикали луғат** (мактаб ўқувчилари учун), 18.35 — **Реклама ва эълонлар**, 18.55 — **«Пахтакор» (Тошкент) — «Торпедо» (Москва) командалари ўртасида футбол**, танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар**, 20.45 — **Тошқин** номли киноповесть.

Ўзбек тилида: 20.20 — **Телевизион янгиликлар**, 22.40 — С. Михалков, **Еттинчи учрашув** (бир пардали пьеса).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 дан — **Олмаота телевидение студияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — гастролга чиқиш олдидан — 21/VI да **Ишқинг билан**, 22/VI да **Тошболта ошиқ**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 21, 22, 23/VI кеч соат 9 да **Ўзбек давлат эстрадаси концертлари.** Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист **Муҳаммаджон Мирзаев**, эстрада солистларидан **Фахриддин Умаров, Тўхта Рисметова, Дилбар Абдуллаева** ва чолғу ансамбли қатнашади. Касса кундуз соат 2 дан очилади. 21/VI даги концертдан тушган йиғим «Тинчлик фонди»га топширилади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Римлик журналист — «ВАТАН», (кеч соат 5 дан), «ИСКРА» (1 ва 2-залда кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Эркин шамол — «ВАТАН» (кеч соат 5 гача).

Соф виждон — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Номсиз, қашшоқ, аммо гўзал — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Капрон тўр — «ИСКРА» (3-залда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА:

(Сеанслар кеч соат 9 да ва 10-40 минутда)

Эркин шамол — «ВАТАН».
Ўтган ёзда — НАВОИЙ номли.
Римлик журналист — «ФЕСТИВАЛЬ».
Йўқлаб олинг — КАФАНОВ номли, ТЕЛЬМАН номли.
Олтин ўтов — «МЕҲНАТ».

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА **линотипчилар, стереотипчилар, метранпажлар, упаковкачилар** шунингдек линотипчи, стереотипчи, муқовачи ихтисосларига ўргатиш учун **шогирдлар, сувоқчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар**

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: «Правда Востока» кўчаси, 26-уй ёки Дзержинский кўчаси, 8-уй, 1-қават, 3-хона, кадрлар бўлими.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33786. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06471. ИНДЕКС 64695. 1618